ҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Буряад Үнэн

КПСС-эй Бурядай обкомой, Улан-Удын горкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй орган

2 (9114) | 1959 оной декабриин 1, вторник | Сэн 20 мүнгэн

ҮНЭН ЗҮРХЭНЭЙ БАЯСХАЛАН

Октябриин Агууехэ социалистическэ революциин 42 жэлэй ойтой ...арамдуулагдан, гадаадын оронуудай предприяти, эмхи зургаануу... хүдэлмэришэд болон алба хаагшадһаа, партийна, олоннитын ор...зацинуудһаа, тэрэшэлэн энгэй хүнүүдһээ олон тоото амаршалгын ...грамманууд, бэшэгүүд КПСС-эй Центральна Комитедтэ, СССР-... Верховно Соведэй Президиумдэ, СССР-эй Министрнүүдэй Советдтэ ...лон байна. Советскэ Союзай национальна һайндэртэй, мүн эконо...о, соёл культура болон наукые хүгжөөлгэдэ, тэрэшэлэн эб найрам...ай агууехэ хэрэгэй түлөө тэмсэлдэ СССР-эй арадуудай асари ехэ ...алтануудые туйлаһантай дашарамдуулагдан, эдэ бүхы телеграм...ууд болон бэшэгүүдээр халуун амаршалга хүргэгдэһэн байна.

Амаршалгын, мүн совет арадта, Советскэ Союзай Коммунистиче... партида, СССР-эй Правительствода һайнине хүсэһэнэйнь түлөө ...СС-эй Центральна Комитет, СССР-эй Верховно Соведэй Прези...м, СССР-эй Министрнүүдэй Совет бүхы совет хүнүүдэй зүгһөө ... зүрхэнэй баясхалан хүргэнэ.

...СС-эй Центральна Комитет | СССР-эй Верховно Соведэй Президиум | СССР-эй Министрнүүдэй Совет

Һайн шанартай эд бараа элбэгээр гаргаха

Культурна ажаһуудалай, гэр ...орой эд бараа олоор, янза бү...р, шанар һайнтайгаар үйлэдбэ...эн гаргадаг болохо хэмжээнүүд ...ай» партиин ЦК-гэй, СССР-эй ...нистрнүүдэй Соведэй тогтоолые ...оймнай ажалшад һайшаан ...жэһэн байгаа. Октябрь һарада ...аһан энэ тогтоол парти, прави...ствымнай зүгһөө ажалшадай ...на байдалые һайжаруулха хэ...э саг үргэлжын анхарал орол...тын гаргагдажа байһанине ...ө дахин гэршэлһэн байна.

...хэ оронноймнай промышленность ...ерэхэ бүри хүгжөөгдэжэ, үргэн ...глэлэй эд бараа, промышленна ...д продукци урда урдынхиһаа ...и ехээр гаргана. Байгша оной ...рһэн арба һара соо нёдондоной ...уеынхидэ орходоо һураггүй ехэ ... гутал, культурна ажаһуудал... бусад эд бараан үйлэдбэрилэг...

...жалшадай культурна ажаһуу...ай эрилтые хангаха хэрэгтэ эко...ическа захиргаанай районуу... промышленность ехэ үүргэ ...гэнэ гээшэ. Совнархоз бүхэнэй ...приятинууд промышленна гол ...ала продукци үйлэдбэрилхын... хажуугаар, ажалшадай куль...на ажаһуудалай олон ондоо эд ...гсэл элбэгээр гаргаха ёһотой. ...хын тулада нютагай баялиг бо... промышленна үйлэдбэриһөө ...аһан үлэгдэлые гүйсэд хэрэглэ... тон шухала болоно.

...үүлэй жэлнүүдтэ манай респуб...ын промышленность ажалша... культурна ажаһуудалай, гэр ...орой эд бараа олоор үйлэдбэ...хэ, тэдэнэй шанарые һайжа...лха хэрэгтэ онсо анхарал хан...лжа байна. Мүнөө табинһаа ...шэ предприятинууд культурна ...аһуудалай эд бараа гаргана. ...бсаһа угаадаг машина, хүүгэдэй ...рга, орон бүтээхэ үйлэдбэридэ ...очно линии хэрэглэгдэнэ. Тэрэ...лэн шаажан гүйлгэһэн амһарта, ...та, һам гэхэ мэтэ хэрэгсэлнүүд ...агдадаг болоо. Иимэ эд бараан ...публика доторнай наймаалагда...аа гадна, ондоо областьнуудта ...гээгдэнэ. Гэхэтэй хамта куль...на ажаһуудалай, гэр дотороой ... бараа тон багаар гарганабди. ...мэһээ ондоо аяар 13 область...удһаа элдэб иимэ эд бараан аса...даһаар.

...ндоо тээһээ асарагдадаг эд ба...нуудай олонхиинь өөһэлтөө ...гаха ёһотой байгаабди. Гарга...шье арга боломжо бии. Зүгөөр ...хон предприятинуудай хүтэл...рилэгшэд олон янзын эд хэрэг... гаргаха тушаа ёһотой анхарал ...ууулнагүй. Жэшээнь, капиталь... барилгада ехэ мүнгэ зөөри гар...алангүйгөөр ажаһуудалда шу...а хэрэгтэй пеэшэнэй шэрэм ...дхалаа, мяха, овощь хэршэдэг ...шина, электроплитка, хадааһа ...э мэтые бүтээн гаргаха арга ...омжо республика доторнай дүү... бии. Теэд совнархозой машина ...элгын, металл болбосоруулгын ...равлени, Нютагай промышлен...стиин министерство эдэ эд бараа ...эдбэрилхэ асуудал шиидхэнэ...

...еспубликымнай оёдолой, трико...жна промышленность тон удаа...ар хүгжөөгдэнэ. Ажалшадай...ай хэрэглэдэг бүхы хубсаһанай ...йдоо арба гаран процентнь ню... дээрээ оёгдоо болоно. Гансахан «Кооператор-комсомолец» гэжэ ...зоборилгын артель трикотажна ...бсаһа, оймһо гаргадаг. Респуб...ка доторхи эрилтые тус артелиин ...эдбэриин хангажа шадахагүй байһан дээрэнээ трикотажна хубсаһан аяар Москва, Ленинград, Белорусси болон Балтиин шадарай республиканууудһаа асарха баатай болонобди. Улан-Удэ городой, мүн хүдөө нютагуудайшье магазинуудта эдеэ хоол хэршэхэ хабтагай, хубсаһанай үлгэсэ, штукатуркада хэрэглэгдэдэг дараанса гэхэ мэтэ наймаалагданагүй.

Хэдэн олон предприятинуудай культурна ажаһуудалай эд бараа гаргаха түсэбөө дүүргээгүй байһанине тэмдэглэнгүй гарахын аргагүй. Нютагай промышленностиин предприятинууд энэ жэлдэ худалдаа наймаанай организацинуудта 2,4 мянган чемодан, 2,3 мянган паар гутал, 900 оро, 78 тонно хадааһа, 1.535 мянган түхэригэй мебель дутуу үгөөд байна. Мүн олзоборилгын кооперациин предприятинууд 3 шахуу миллион түхэригэй эд бараа дутуу үгөө. Тиихэдэ совнархозой предприятинууд миллион шахуу түхэригэй мебель дутуу үйлэдбэрилөө. Илангаяа «Забайкаллес» комбинадай предприятинууд (Сэлэнгын модоной база, Баргажанай леспромхоз) мебель бүтээхэ түсэбөө тон муугаар дүүргэнэ.

Хүдөө нютагуудай ажалшадай материальна ажаһуудалай һайжарха бүри аймагуудтахи промкомбинат, олзоборилгын артельнүүд культурна ажаһуудалай эд бараа элбэгээр гаргаха зэргэтэй. Гэхэ зуура олонхи аймагуудай предприятинууд урдаа табиһан зорилгоёо дүүргэжэ шаданагүй. Хэрэгсэлэй модо саг болзор соонь бэлэдхэхэ, хатааха хүдэлмэри эмхидхэгдэнэгүй. Олонхи ушарта бүхы хүдэлмэринь гараар хэгдэнэ. Тиимэһээ аймагуудтахи промкомбинадуудай бүтээһэн мебель муу шанартай байдаг. Илангаяа Прибайкалиин, Баргажанай, Хойто-Байгалай аймагуудта ажалшадай эрилтэ тон муугаар хангагдана. Эндэхи партиин айком болон аймгүйсэдкомууд промкомбинат, олзоборилгын артельнүүдэй хүдэлмэриие һайжаруулжа, үргэн хэрэглэлэй эд бараа элбэгээр гаргахые оролдоногүй. Тэрэшэлэн Баунтын, Закаменай аймагуудта муу шанартай эд бараан гаргагдаһаар.

Культурна ажаһуудалай, гэр доторой эд бараанай багаар, муу шанартайгаар үйлэдбэрилэгдэдэг байһанай гол шалтагаан юуб гэхэдэ, предприятинуудта шадабари мэргэжэл һайнтай хүдэлмэришэдгүй дээрэһээ болоно. Гэр доторой эд бараа үйлэдбэрилдэг предприятинуудта техническэ һуралсал эмхидхэгдэжэ, үйлэдбэриин түрүүшүүлэй дүй дуршэл бүгэдын шадабари болгогдоногүй.

1960 ондо 36 миллион түхэригэй мебель үйлэдбэрилэгдэхөөр хараалагдана. Гансахан Улан-Удын мебельнэ фабрика 50 мянган стул, 10 мянган шкаф, олон мянган зөөлэн мебель гаргаха байна. Тэрэшэлэн аймагуудтахи предприятинуудта нёдондонойхиһоо һураггүй ехэ мебель бүтээгдэхэ юм. Энэ түсэбые заатагүй дүүргэхын тулада предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд, партиин айкомууд, аймгүйсэдкомууд мүнөөнһөө шухала хэмжээ абаха ёһотой.

Культурна ажаһуудалай, гэр доторой эд бараа олоор, һайн шанартайгаар бүтээхэ талаар парти, правительствын гаргаһан тогтоолые заатагүй дүүргэхэ ёһотойбди. Тиимэһээ нэн түрүүн предприяти бүхэнэй үйлэдбэриин технологиие һайжаруулха, хүдэлмэришэдэй шадабари мэргэжэл дээшэлүүлхэ эгээл шухала болоно.

БУРЯТ ҮЛЬГЭРНҮҮД— МОСКВАГАЙ СЦЕНЭНҮҮД ДЭЭРЭ

Декада бурятского искусства и литературы 1959

Үльгэр, туужа, онтохондо адляар арадай һанал бодол харуулжа шадаха зохёол гэжэ байдаггүй. Арадай үльгэрһөө үндэһэлһэн «Арюун гоохон Ангар дүүхэй» гэһэн балет (Л. Книппер Б. Ямпилов хоёрой хүгжэмтэй, либреттынь автор Н. Балдано) Бурядай оперо, баледэй театр найруулан табяа. Тус зохёол дотор арад зоной түрэл хизаартаа инаг дуратай, һайхан һанаа бодолдо этигэдэг байһаниинь толи гэрэлдэ тодоор харагдаһан мэтээр тодорно.

...Арюухан Ангар баатарлиг Енисей хоёрой нэгэдэхые ямаршье бэрхэшээл, хаалта һаатуулжа шаданагүй. Ангар дүүхэйн эсэгэ—Байгалай үсэд нэтэрүү ааша, бүхы хара һанаатанай удамаршан Хара Һалхинай атаа жүтөөн тэдэнэй инаг дурые диилэнэгүй.

Баледэй гайхалтай ирагуу хүгжэм (дирижер В. Маймескул), олон зоной хабаадалгатайгаар, уран һайханаар табигдаһан сценэнүүд (балетмейстер М. Заславский), түрүү артистнарай гайхамшаг мэргэжэл шадабари —Л. Сахьянова (Ангар), Ю. Семенова (Горхон), П. Абашеев (Енисей), Ю. Баранов (Хара Һалхин), уран зурааша А. Тиминэй үльгэрэй маягаар бүтээһэн шэмэглэл зурагууд —эдэ бүгэдын ашаар «Арюун гоохон Ангар дүүхэй» гэжэ балет айхабтар ехэ амжалта туйлаа.

Ц. Шагжинай зохёоһон «Будамшуу» гэжэ зүжэг табан жэлэй туршада 170 дахин табигдаһан байна. Тус пьесэ угаа хүхюутэйгээр, юрын хүниие энхэрһэн сэдьхэлтэйгээр бэшэгдэнхэй.

Комеди соо нэгэ талаһаа хомхой хобдог, үгытэй хүнүүдые хашадаг баян—Елбой ноён, нүгөө талаһаа зохёолой гол герой — Будамшуу хоёр хоёр ондоо хүсэн хёморолдоно. Зоримгой, хурса ухаатай, һүбэлгэн Будамшуу дарлагдаһан хүнүүдые элдэб бэрхэшээлһээ аршалжа, Елбой ноён болон тэрэнэй туһамаршадые наада харахаар уршагта байдалда хэдэн дахин оруулна. Будамшуугай роль Ж. Иванов, Елбой ноёной роль Б. Вампилов наадаа. Наада харагшад энэ хүхюу комедиие ехэ һонирхолтойгоор хараа.

Бурядай дуу хатарай ансамблиин артистнарай «Колхозой хатарай сюитэ» угаа һайханаар харуулхадань, оперо болон баледэй театрын артистнар Б. Балдаков, Н. Манжеева болон бусадай дуулахадань наада харагшад нэрьемэ шангаар альга ташалдаа.

Ород оперонууд—Бурядай театрнуудай сценэ дээрэ

Ород, бурят арадуудай культурануудай бата нэгэдэл бүхы зүжэгүүдтэ харагдана. Бурядай оперо, баледэй театрын хэдэн олон артистнар Москвагай болон Ленинградай хүгжэмэй дээдэ һургуулинууд болон хореографическа училищинуудые дүүргэһэн байгаа. Ноябриин 29-нэй үглөөгүүр СССР-эй Ехэ театрын филиал соо хоёрдохёо табигдаһан «Арюун гоохон Ангар дүүхэй» гэжэ баледэй хүгжэм Лев Книппер Баудоржа Ямпилов хоёр зохёогоо. Тус баледэй гайхалтай һайхан хоёр адажио СССР-эй арадай артист И. Моисеев найруулан табиһан байна.

Москвагай ажалшад «Игорь тайжа» гэжэ Бородиной оперые бурят артистнарай табихые ехэ һонирхолтойгоор хүлеэжэ байгаа. Тэдэнэй хүлеэһэндэнь хүрэмөөр бурят артистнар оперо харуулаа. Үнинлөө юрын колхозник байһан, удаань матросуудай уран һайханай бүлгэмдэ хабаадалсадаг байһан, «Анда нүхэд» гэжэ оперодо һайнаар дуулаһанай түлөө хүгжэм мэдэхэ хүнүүдтэ танигдаха болоһон Б. Балдаков «Игорь тайжа» гэжэ оперодо Галицкий тайжын дууе онсо бэрхээр гүйсэдхөө. Игорь тайжын үльгэрһөө үндэһэтэй, хүсэтэй образ артист Манкетов гаргаа. «Анда нүхэд» гэжэ оперодо гол роль гүйсэдхэһэнэй түлөө Москвагай хүн зондо магтуулһан Л. Линховоин Кончагай дууе тон тодоор, сэдьхэлэй хүсэ ехэтэйгээр дуулаа.

Бурят драмын театр ородой классикын зохёолнуудые баһал ходо табидаг. Тус театр Островский болон Горькиин, Гоголь болон Чеховэй зохёолнуудые сценэ дээрэ табиһан байха. Ноябриин 29-дэ манай эгээл үнинэй театр—Бага театрын сценэ дээрэ «Ухаанһаа болоһон уйдхар» гэжэ Грибоедовэй мүнхэ комедиин геройнуудай образуудые бурят артистнар үнэншэмөөр харуулаа. Хуушан Москвагай дворянуудай обществодо дураа гутаһан, тэдэниие үзэн ядадаг Чацкий боложо В. Халматов, хара һаналтай түшэмэд Фамусов боложо Б. Вампилов, дээдэ изагууртанай общество соо зоргондоо орошоһон Софья боложо П. Щапова наадаа. Комедиин социальна удхые гүнзэгыгөөр уудалжа шадаһан айлшадай творческо амжалтануудһаа Москвагай ажалшад үнэн зүрхэнһөө баясаа.

Улан-Удын ород драмын театр И. Кычаковой зохёоһон «Залинта аадар соогуур» гэһэн зүжэгөө дахин харуулаа.

(ТАСС).

Зураг дээрэ: Бурядай искусство болон литературын декадада хабаадагшад — Х. Намсараевай нэрэмжэтэ Бурят драмын театрын бүлэг артистнар Москва городой Свердловой талмай дээрэ ябажа байна.

ТАСС-эй фотохронико.

ОКТЯБРЬСКА РАЙОН ЖЭЛЭЙНГЭЭ ТҮСЭБ ДҮҮРГЭБЭ

Улан-Удэ городой Октябрьска районой ажалшад долоон жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө дэлгэрһэн бүгэдэ арадай тэмсэлдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, валовой продукци үйлэдбэрилхэ 1959 онойнгоо түсэбые ноябриин 30-най үдэр сүм дүүргэбэ. Энэ үе соо ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ түсэб 107,2 процент дүүргэгдэө. Районоймнай ажалшадай туйлаһан энэ шэнэ амжалта декабрь һарада болохоёо байһан КПСС-эй ЦК-гэй ээлжээтэ Пленумые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын түлөө шангаар тэмсэжэ байһые гэршэлэн харуулна.

Модоной заводой, мяха-консервын комбинадай, мелькомбинадай, шэгнүүр заһабарилгын заводой, «Россия» гэжэ олзоборилгын артелиин коллективүүд долоон жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө тэмсэлэй түрүү зэргэдэ ябалсана. Эдэ коллективүүд үнгэрһэн ноябрь һарада жэлэйнгээ түсэбүүдые уридшалан дүүргэжэ, долоон жэлэй хоёрдохи жэлэй түсэбөөр хүдэлмэрилжэ эхилэнхэй.

Районоймнай ажалшадай туйлаһан шэнэ амжалтада коммунистическэ ажалай нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө мүрысэжэ байһан коллективүүд ехэхэн туһа нэмэри хүргэһэн байна. Иимэ шэнэ түхэлэй социалистическэ мүрысөөндэ хамта дээрээ 1350 хүнтэй 113 коллектив хабаадалсана. Гадна 175 хүн коммунистическэ ажалай ударнигай нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө мүрысэжэ байна.

Энэ мүрысөөндэ түрүүлэн хабаадалсаһан сэмбын фабрикаһаа нүхэд Шитов, Скуратов, Егунов гэгшэдэй, мяха-консервын комбинадһаа — нүхэд Рыбникова, Бурдуковская, Хороших, модоной заводһоо — нүхэд Иванова, Эпова болон бусадай хүтэлбэрилдэг бригаданууд-та коммунистическэ ажалай үндэр нэрэ зэргэ олгогдоо.

КПСС-эй ЦК-гэй июниин Пленумэй шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхэ талаар хэгдэһэн хүдэлмэри жэлэйнгээ түсэб уридшалан дүүргэхэ хэрэгтэмнай нилээд ехээр туһалһан байна. Районой предприятинуудта 140 шэнэ түхеэрэлгэ тодхогдоһон, 52 түхеэрэлгэ шэнэдхэн хубилгагдаа. Байгша ондо уралан нарижуулгын 700 шахуу дурадхал оруулагдажа, 500 шахуунь үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдээд, 1900 мянган түхэригэй арьбалалта хэхэ арга олгоо.

Мүнөө районоймнай ажалшад абаһан уялгаяа гурбаһаа дээшэ дахин дүүргэхэ гэжэ шиидээд, жэлэй эсэс хүрэтэр 63—65 миллион түхэригэй продукци Эхэ орондоо үгэхэ зорилготойгоор тэмсэжэ байна.

Ф. Оглоблин,
КПСС-эй Октябрьска райкомой секретарь.

ВЕНГРИИН СОЦИАЛИСТИЧЕСКЭ ХҮДЭЛМЭРИШЭНЭЙ ПАРТИИН VII СЪЕЗДДЭ ХАБААДАХАЯА СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИСТИЧЕСКЭ ПАРТИИН ДЕЛЕГАЦИ МОРДОБО

Венгриин Социалистическэ хүдэлмэришэнэй партиин VII съезддэ хабаадахын тулада КПСС-эй Центральна Комитедэй Президиумэй гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гэй Нэгэдэхи секретарь Н. С. Хрущев түрүүтэй КПСС-эй делегаци Будапешт орохоёо ноябриин 29-дэ «ТУ-104» самолёдоор Москваһаа мордобо. КПСС-эй Центральна Комитедэй Президиумэй гэшүүндэ кандидат, КПСС-эй Свердловско обкомой нэгэдэхи секретарь А. П. Кириленко, КПСС-эй Центральна Комитедэй гэшүүндэ кандидат, Украинын КП-гэй Сталинска обкомой нэгэдэхи секретарь И. П. Казанец, КПСС-эй Московско обкомой нэгэдэхи секретарь П. Н. Демичев, КПСС-эй Москва городой Ленинградска райкомой хоёрдохи секретарь Е. С. Наумова делегациин составта ороно. Тэрэшэлэн. Советскэ Союзһаа Венгриин Арадай Республикада байдаг элшэн сайд Т. Ф. Штыков делегациин составта оролсоно.

Нүхэд А. Б. Аристов, Л. И. Брежнев, К. Е. Ворошилов, Н. Г. Игнатов, А. И. Кириченко, Ф. Р. Козлов, О. В. Куусинен, Н. А. Мухитдинов, М. А. Суслов, Е. А. Фурцева, Н. М. Шверник, П. Н. Поспелов, А. Н. Косыгин, Д. С. Полянский Внуковска аэродром дээрэһээ делегациие мордохуулаа.

КПСС-эй Центральна Комитедэй гэшүүд, Москвагай болон областиин партийна организацинуудай хүтэлбэрилэгшэд, КПСС-эй Центральна Комитедэй таһагуудые даагшанар болон харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд, тэрэшэлэн Венгриин Арадай Республикын хэрэгүүдээр СССР-тэ байдаг саг зуурын этигэмжэтэ Петер Кош, посольствын хүтэлбэрилэгшэд делегациие мордохуулалсаа.

(ТАСС).

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин делегаци Будапештдэ ерэбэ

БУДАПЕШТ, ноябриин 29. (ТАСС). Венгриин Социалистическэ хүдэлмэришэнэй партиин VII съезддэ хабаадахын тулада КПСС-эй Центральна Комитедэй Президиумэй гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гэй Нэгэдэхи секретарь Н. С. Хрущев түрүүтэй Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин делегаци ВСРП-гэй Центральна Комитедэй уряалаар Венгриин ниислэлдэ ерээ.

Делегациин бууһан Ферихедьскэ аэродром һайндэрэйхеэр гоёон шэмэглэгдэһэн байгаа. Венгриин, Советскэ Союзай, Хитадай Арадай Республикын, социалистическэ лагериин бусад оронуудай гүрэнэй тугууд һэбшээ һалхинда намилзана. «Аха дүү оронуудай делегадуудта амар мэндэ!» гэһэн үгэнүүд зургаан ондоо хэлэн дээрэ бэшээтэй, аэропортын үүдэн дээрэ харагдана.

ВСРП-гэй ЦК-гэй Нэгэдэхи секретарь Янош Кадар, ВНР-гэй правительствын түрүүлэгшэ Ференц Мюнних, ВСРП-гэй ЦК-гэй политбюрогой гэшүүд Дьердь Марошан, Дьюла Каллаи, Лайош Фехер, Йене Фок, ВСРП-гэй Будапештскэ горкомой нэгэдэхи секретарь Шандор Гашпар, СССР-һээ Венгридэ байдаг посольствын хүдэлмэрилэгшэд, ниислэлэй предприятинууд болон эмхи зургаануудай түлөөлэгшэд Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин делегациие угтаба.

14 час 25 минута. «ТУ-104» самолёт буужа, аэропортын байшангай дэргэдэ ерээд зогсоно. ВСРП-гэй хүтэлбэрилэгшэд, бусад хүнүүд самолёт тээшэ ошожо, тэрээнһээ бууһан айлшадые халуунаар амаршална. Нүхэр Н. С. Хрущев Янош Кадартай, Ференс Мюннихтэй тэбэрилдээд, таалалдана.

Н. С. Хрущевто, делегациин бусад гэшүүдтэ Венгриин болон советскэ пионернүүд ургамал сэсэгүүдые барюулаа. Совет айлшадые угтахын тулада ерэһэн ажалшадай түлөөлэгшэд тээшэ делегациин гэшүүд ошоно. «Ура», «Эльен» гэһэн хашхаралдаанууд болоно. Нүхэр Н. С. Хрущев хани халуун амаршалгануудтань харюусана.

Удаань нүхэр Н. С. Хрущев, Янош Кадар машинада һуугаад, делегациин байха газар тээшэ ошоно. (ТАСС).

КПСС-эй ЦК-гэй ээлжээтэ Пленумые угтуулан

9 МИЛЛИОН ТҮХЭРИГЭЙ ОЛЗО ДОХОД АБТАХА АРГАТАЙ

Совет арадта хэдэ хэдэн гайхамшагта илалтануудые асарһан мартагдашагүй 1959 он дүүрэхэ тээшээ дүтэлбэ. Мүнөө хаа хаанагүй ажахынууд хэһэн хүдэлмэриингөө дүн гаргажа, туйлаһан амжалтаараа омогорхожо байна.

Энэ жэлдэ Курумканай аймагай колхозууд хүдөө ажахынгаа бүхы һалбаринуудые эрид хүгжөөхэ талаар яһала хүдэлмэри хээ гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Байгша ондо аймагайхид гүрэндэ орооһо таряа, нооһо, үндэгэ тушааха, худалдаха жэлэйнгээ түсэб болзорһоонь урид дүүргээ. Мүн гүрэндэ мяха, һү худалдаха жэлэй түсэбшье дүүргэгдэхэ дүтэлэнхэй. Эндэхи колхозууд гансахан нооһо тушаалга, худалдалгаһаа хамта 14 миллион түхэригэй олзо доход оруулаа.

Теэд эдэ бүгэдые хараад, аймагта ажал хүдэлмэри яһала урагшатай һайнаар ябажа байна, энээн тушаа һанаагаа зобохо юумэгүй, хэхэ юумэн хуу хэгдэшоо гэжэ хэлэжэ болохо аал? Огто болохогүй. Аймагай колхозуудай ажал хүдэлмэридэ ехэ, бага дутагдалнууд олон, хүсэд хэрэглэгдээгүй арга боломжошье үшөө ехэ гэжэ сэхэ хэлэхэ шухала.

ГАХАЙ ГЭЭД ЛЭ ГАЗААШАЛЖА БОЛОХОГҮЙ

Хэнэйшье мэдэһээр, колхозуудта богони болзорто мяха элбэг ехээр абахын тулада гахай олоор үсхэбэрилжэ, зүбөөр шахаха хэрэгтэй бшуу. Теэд зарим артельнүүдэй хүтэлбэрилэгшэд гахайда таряа талханай зүйл, холимол тэжээл (концентрат) хайра гамгүй эдюулээд лэ үүсэлжэл байгаа һаа, мяхан ехэ абтаха юм гэжэ һанадаг болошонхой. Үнэндөө бүхы таряа талханайнгаа зүйл, үнэтэй сэнтэй элдэб тэжээлээ (концентрат, комбикорм) гансахан гахайн гэдэһэ руу хэжэ байгаа һаамнай, тэдэнэй центнер мяханай өөрынь үнэ сэн дан ехэ болошохо бэшэ гү? Харин тиимэһээ энэ жэлдэ аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоздо абтаһан центнер гахайн мяханай өөрынь үнэ сэн аяар 1127 түхэригтэ хүрэһэн байна бшуу. Хэрбээ гахайнуудта элдэб ургамал ногоо, корнеплод һайнаар буйлуулжа эдюулээ һаань, тэжээлэйнь гаргаша нилээд бага болохо байгаа ха юм.

Байгша ондо Калининай нэрэмжэтэ колхозойхид бүхы эхэ гахайнуудаа майн эхеэр түрүүлээд, поршоонхонуудтань зундаа элдэб ургамал ногоо эдюулэлсэжэ түлжүүлжэ, намар һайса шахаад, гүрэндэ тушаахадань, тэдэнэйнь центнер мяханай өөрынь үнэ сэн һураггүй химда болоо һэн. Гадна «нарай малда эдюулхэ минеральна тэжээл РТС-эйхид асарнагүй, тэрэнэй дутаһанһаа боложо, поршоонхонуудннай ёһоор өөдэлнэгүй» гэжэ колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд мэргэжэлтэд гомдодог зантай. Теэд нютагуудта элбэгээр ургадаг гашуу үрмэдэһэ элбэгээр суглуулжа. хатаагаад, тэрэнээ жэжэлжэ, нарай малда эдюулээ һаань, али тухай ашагтай туһатай, минеральна тэжээл худалдажа абаһанда орходоо үнэгүйшье байха бэлэй.

Тэрэшэлэн артельнүүдтэ гахайн үүлтэр һайжаруулха, тэдэниие шэнэлжэ байха тушаа анхарал оройдоошье табигданагүй. 1953 онһоо хойшо аймагта ондоо тээһээ шэнэ һайн үүлтэрэй нэгэшье азарга гахай асарагдаагүй шахуу. Эгээл тиимэһээ колхозуудта мүнөө гахайнуудынь нэгэ үүлтэрэй, жэжэ болошонхой. Заабол 2—3 жэл болоод лэ бүхы азарга гахайнуудые шэнэлжэ, ондоо тээһээ олоор асаржа байха хэрэгтэй бшуу.

Колхозуудта хонидой тоо толгойе түргэн олошоруулжа, нооһо ехээр абахын түлөө горьтой оролдолго гаргагдажа, энээн тушаа зарим тэды амжалта туйлагдаа. Тэрээн шэнги аймагайхид гахай үсхэбэрилгэдэ баһа анхаралаа һайса хандуулжа, ажахын энэ һалбариие эрид хүгжөөхэ зэргэтэй.

Тиихэдэ бодо малшье үсхэбэрилгэдэ дутагдал ехэ. Энэ жэлдэ эндэ харууһа, тэжээлэй мууһаа боложо, 570 гаран үнеэн һубайржа, 218 тугал, буруу гарзалаа. Хэрбээ малайнгаа харууһа, тэжээлые тон һайнаар эмхидхэжэ, тэрэ бүхы үнеэдээ бултыень түрүүлээд, түлыень нэгэшье гарзалуулангүй түлжүүлээ

(Үргэлжэлэлынь 3-дахи нюурта)

Коммунизмда орохоор бэлэн гүш?

*

(Энэ асуудалаар залуушуулай hаналаа хөөрэлдөөнһөө)

* *

Арад зоной жаргалта hайхан байдалай—коммунизмын хожом хойно, хэзээ нэгэн сагта хүрэжэ ерэхэ, хэбэртэйгээр хэдэн жэлэй саада тээ үзүүрлэдэг hэн. «Тэрэ сагай заха үзүүрые хараhаа...», «хэзээ коммунизм ерэхэ юм ааб—манай энэ наhан соо үзэгдэхэ гээшэ гү, али үгы гү?» гэхэ мэтэын хөөрэлдөөн захагүй дуулдадаг бэлэй.

Ингэжэл коммунизм тухай ажалша зоной «үлэрэй hанаан, hүнинн зүүдэн» боложо ажалаа хэжэ, оройнгоо баялигые арьбадхажа, ерээдүйн энэ жаргалта саг тухай поэдүүдэй, композиторнуудай шулэг, дуунуудаа бэшэжэ, зоноо зоригжуулжа байтар түрэл Коммунистическэ партиимнай түүхэтэ XXI съезд боложо, арадай ажахые хүгжөөхэ долоон жэлэй асари ехэ түсэб баталха зуураа, манай орон дотор ниигэд коммунизм үргэн далайсатайгаар байгуулагдажа захалба гэжэ мэдээсээ. Ингэжэ манай совет арад, түрэл парти, правительствомнай «шууяа нэрьеэгүйгөөр» коммунизмэ шата дамжан орохо бүхы эрхэ нүхэсэл, арга боломжо бии болгоhон байна.

«Үргэн далайсатайгаар...». Ингэжэ хэлэхэдээ партимнай гансашье коммунизмын материально-техническэ (эдеэ хоолой, эд зөөриин) үндэhэ hуури табиха гэнэ бэшэ, мүн арад зоноойгоо соёл-гэгээрэлые, эрдэм мэдэрэлыень, оюун ухаанииень али бүхы талаарнь хүгжөөхэ, ёhотой коммунизмын үеын хүнүүдые бэлдэхэжэ захалха гэhэн ухаатай бшуу. Тиигээд съездын боложо үнгэрhэнhөө хойшо жэлшье болоогүй байхада ерэдүйн жаргалта hайхан байдалай «заха үзүүр», тухэл шэнжэнүүд хаа хаанагүй, алхам бүхэндэмнай үзэгдэдэг боложо байна ха юм. Урдаа hайн hайхан, атаархама жэшээнүүдые табиhан коммунистическэ ажалай бригаданууды, ударнигуудшье, энэ хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө тэмсэжэ байгшадышье, гээгдэжэ ябагшадта туhалха тухай сууга Гагановагай үүсхэлые дагагшадшье, милициде туhалха арадай дружинануудышье, наймаалагшагүй магазинуудышье абыт—эдэ бүгэдэ булта коммунизмын, шэнэ байдалай түхэл шэнжэнүүд бээрээ байна бшуу.

Эгээл тиимэhээ коммунизмын үргэн далайсатайгаар байгуулагдажа захалhан үе сагта ажаллажа, ажаhуужа байhан тулдаа «би энэ сагта ажаhуухаар, коммунизмда орохоор бэлэн гүб?», «эрдэм мэргэжэлни, ухаан бодолни, hэшхэл мэдэрэлни коммунизмын үеын хүнэй эрилтэдэ харюусажа шадаха гээшэ гү?» гэhэн бодолдо манай үеын хүнүүдэй зэвлэгдээгүй байhаниинь гайхалтайшье бэшэ. hая Улан-Үдэдэ зооветинститудай ветеринарна факультедэй студентнүүдэй үүсхэлээр залуушуул олоороо сугларжа, ульгам руунь хэлэжэ болоо hаа, «коммунизмда орохоор бэлэн гүш?», тэрэ занданда оршуулха болоо hаа, «коммунизмда үедэ ажаhуухаар бэлэн гүш?» гэhэн асуудалаар hаналаа хөөрэлдөөн болоо. Студентнүүд, завод, фабрикануудай залуушуул хойно хойноhоо бодожо, коммунизмын жаргалта байдал тухай, энэ байдалай түргэнөөр ерэхын тулада юу хэжэ, ямараар ажаллажа, ямараар hуралсажа, эрдэм мэргэжэлээ яажа дээшэлүүлжэ, дутагдалнуудаа, таарахагүй зан, заншалнуудаа яажа үгы болгожо байhан тухайгаа хөөрэлдэбэ, хүн бүхэн hанажа бодожо, шэбшэжэ сэдьхэжэ ябадаг юумэнүүд тухайгаа хэлэбэ. Мүн коммунизмын жаргалта hайхан байдал түрүү хүн түрэлтэмэй ухаан бодолые ягаад, юугээрэ эзэлхэб, коммунизмын үедэ гэр бүлэ, инаг дуран ямар байхаб, ялааша хүн ажал хэнгүй байжа шадахагүйб, коммунизмын үедэ хүбүүн ниитын хоёр—«миний» «манай» хоёр ягаад таараалдажа байхаб, коммунизмын үеын хүн ямар шэнжэ шанартай байха ёhотойб гэхэ мэтэын асуудалнуудаар хөөрэлдөөн болоо. Тиихэдэ «Юра гү, али Нина зүбтэй гү?» («Комсомольская правда» газетэдэ хэблэгдэhэн статьягаар), «хэн болоношшье—коммунизмын түлөө эдэбхитэйгээр тэмсэлшэ гү, али мини хаража байhан хүн гүш?» гэhэн хоёр асуудалаар илангаяа ехэ хөөрэлдөөн болобо. Тиибэнэнишье гайхалтай бэшэ: Ленинградай студент Нина басаганhаа бэшэг абаад, уран зохеолшо И. Эренбургын бэшэhэн статьягаар газетэ шухала асуудал табиhан, үргэн хөөрэлдөө нэхэн байна бшуу. Нина басаганай үелэжэ, хашилжа ябаhан инаг дуратай нүхэр Юрань «инженер хүн гээшэб, манай мүнөө сагта искусство, уран зохёол, юрэнхыдөө уран hайхан юумэн тиитэрээ хэрэгүй, хоёрдохи зэлжэндэ гараhхай» гээд хэрэ амяа, ажалаа хараад ябадаг, хүдэлмэриhөө бэшэ, ондоо театр, музей, шулэг, хүгжэм гэхэ мэтэ нүүдэер hонирходоггүй, мэдэдэггүй, мэдэхэшье гэжэ оролдодоггүй хүн байгаа. Тиигээд Нина басаган дуратай нүхэртэе үгээ ойлголсохоёо болиходоо манай үеын хүн гээшэ ямаршье ажалда ябаа hаа искусстваар hонирхохо, али бүхы талаараа хүгжэнги, ухаантай, hайн hайхан бодолтой, урни зөөлэн зантай—алишье талаараа тэгшэ хүн байха ёhотой гэжэ hанаhан тухайгаа бэшэhэн байна. Тэрэ мүн Ниные бурууушаажа, мүнөө захагүй замбуулиниие эзэлжэ, шэнжэлжэ байhан сагта искусствоор hонирхохо, тиигэжэ хайран сагаа гээжэ байhанай хэрэггүй, Юра зүбтэй гэжэ hанадаг, тэрэнине үмөөрдэгшье хүнүүд иланга инженернүүдэй дунда бии байhаниинь гайхалтай.

Эдэ хоёрой хэнниинь зүбтэйб гэhэн асуудалда харюусаха зуураа, олон хүн Юрые буруушааhан байна. «Хүн гээшэ жаргалай тулада түрэдэг гэжэ би hанадагби,—гээд энэ үдэшэ студентнүүдэй нэгэн хөөрэбэ.—Тиимэhээ хүн гээшэ гансал ажал хээд, тэрээгээрээ сэдьхэлэ ханаад ябаха бэшэ, мүн амарха сэнгэхэшье, хүхихэ наадахашье, хүнэй оюун бэлигээр бүтээгдэhэн юумэнүүдые хараха, hайхашааха, эдэ бүгэдые хүү мэдэжэ байха, урин зөөлэн, энхэргы сэдьхэлтэй, hайн hайхан абаари зантай, алишье талаараа тэгшэ байха ёhотой. Юра хүбүүнhэер болобол хүн гээшэ ажаллахын, эдихын тулада түрэдэг гэжэ ойлгохоор болоно. Тэдэ хүн гээшэ өөрынгөө тусэдэй хөөлөй, хара хото тухайл бодохо ан арьяатан бэшэ ха юм. Мүн амарха, сэнгэхэ, театр хараха, концерт, хүгжэм шагнаха, шүлэг, романуудые уншаха, үзэсхэлэнгэй, түүхэтэ газарнуудаар ябаха гэхэ мэтэын оюун бэлигтэ, искусствода хабаатай, хүндэ яаха аргагүй хэрэгтэй юумэнүүд барагдашагүй олон лэ. Хайшан гэжэ хүн ганса ажалаа хараад, ондоо юугээршье hонирхонггүй ябаха гээшэб? Сэхэнь хэлэхэдэ, иимэ хүнтэй суугаа ябаха, нүхэсэхэдэ ямаршье hонигүй, аша үрэгүй байха бэшэ.

— hая Улан-Үдэ городто гурбан студент нэгэ нүхэрөө хамhажа сохёо.—гэжэ студент нүхэр Цагнов хэлэбэ.—Эдэ нүхэд коммунизмын жаргалта сагые түргэдхэхын түлөө тэмсэжэ байгшадhаа байталгүй, мини хара амяа хараад, өөрынгөө хубитышье оруулангүй ябаhан хүнүүд бшуу, гүрэнэй бэлэн дээрэ hуража байгаад, коммунизмые гэдэргэнь татажа байhан хүнүүд болоно. Эдэ хүнүүд коммунизмда мантай нэгэ харгытай хүнүүд бэшэ!

Тиихэдэ бидэнэр, студентнүүд, коммунизмын түлөө тэмсэжэ байгшадай тоодо ороно гээшэ гүбди, али мүнөө дээрээ энэ тэмсэлдэ өөhэдынгөө хубитые оруулангүй, мини хаража байhан хүнүүд боло но гүбди? Энэ асуудалда харюусахадаа—бидэнэр, ерээдүйнгөө тэмсэлдээ, ажалдаа бээ бэлэдхэжэ, эрдэм мэргэжэл оложо байhан советскэ студентнүүд, оролдосотойгоор, эрхимээр hуража байхадаа коммунизмын түлөө эдэбхитэйгээр тэмсэжэ байдаг хүнүүд болохо байнабди гэжэ хэлэхэ байнаб.

Тэрэнэй hанамжые зүбшөөжэ, коммунистическэ ажалай бригадын бригадир нүхэр Борисов hонирхолтой үгэ хэлээ. Энэ бригадынхид үдэрэйнгөө даалгабарие ходоло 200—250 процент дүүргэжэ байдаг, хүн бүхэн тооной уралан наринжуулгын дурадхалнуудые оруулдаг байна. Нүхэр Борисов өөрөө эрхимээр ажаллажа, үдэшын hургуулида hуралсажа байhанаа хажуугаар, 273 мянган түхэригэй алмалта үгэхэ уралан наринжуулгын дурадхалнуудые оруулаа.

— Бидэнэр ажаллахыешье ажаллахабди. Харин таанар лэ hайнаар hургагты. Тиихэдээ бидэнэр бултадаа коммунизмын түлөө эдэбхитэйгээр тэмсэжэ байhан хүнүүд болохобди,—гэжэ тэрэ үгынгөө түгэсхэлдэ хэлэбэ.

Эрхимээр, оролдосотойгоор hуралсажа байhан студентнүүд ажаллажа байhан хүнhөө өөрэлгүй коммунизмын түлөө эдэбхитэйгээр тэмсэжэ байна гэжэ студентнүүд Намдаков, Надагуров, Шестаков болон бусад хэлэбэ. Студент басаган Паршукова үгэ хэлэхэ зуураа, сугтаа hуража байhан зарим басагадайнгаа hургуулаа дүүргээд, худөө гараха дурагүй, «хайшан гэбэл hайн хүндэ хадамда гарахаб», «юугээршье дутамагүйб», хүхюун сэнгэлгээр ажаhуухаб» гэhэн бодолдо эзэлэгдэдэг тухайнь хөөрэбэ.

— Гүрэн ехэ гаргаша хэжэ, манине хэдэн жэлэй туршада hургаха. Тиин гэhээнь худөө гараха дурагүй, hургаhан ашыень хэрэглэхэ дурагүй байха гээшэ тоншье таарахагүй, ёhотой нөөхи коммунизмын түлөө тэмсэлдэ хара амяа хараад ябаhан гэжэ hананаб,—гэжэ тэрэ хэлээ.

Эхэ, эсэгын бэлэн дээрэ ёhо бурууяар, эрээ мараанаар хубсалаад, нититын ёhо гуримда үлэрижэ, элдэб аша гаргажа ябадаг зүhэ буруу «стиляганууды» үзэн ядадаг, тэдэнэй «хоолhон хубхай шанартай» байhан тухайнь студент Скрябиков ехээр дураа гутан хэлээ.

Мүн хулгай худал, хулигаан аашa, hамуу hальхай, залхуу зайгуул ябадал тухай нилээд хөөрэлдөөн болоо. Энэ үдэшын түгэсхэлдэ зооветинститудай багша нүхэр Аксенов хүнүүдэй хэлэхэшье согсолжо, зүб, буруунь элирүүлжэ үгөө.

Коммунизмда бээ бэлэдхэхэ асуудалай хүнүүдые, иланга залуушуулые тон ехээр hонирхуулжа, ухаан бодолыень, hанаа сэдьхэлыень бүрин ээлжэ байhан тухайнь энэ үдэшын хөөрэлдөөн гэршэлбэ.

Д. Цыренжапов.

—•—

Комбинадай зуу мянгатан

Иннокентий Ильич Тугаринов Зэдын комбинатда 1936 онhоо хойшо тahалгаряагүйгөөр хүдэлмэрилжэ байна. Түрүүшын табан жэлдэ тэрэ элдэб ажалда хүдэлмэрилөө. hүүлээрнь вольфрам бэдэрэгшэдэй бригадын гэшүүн болоо hэн. Эдэ хүдэлмэридэ ябахадаашье Иннокентий Ильич автомашинын жолоошон болохые хүсэдэг байгаа.

1947 ондо нүхэр Тугариновай хүсэл ододошье бэелүүлэгдэhэн юм. Шоферой курса дүүргэhэнhээ хойшо мүнөө болотор Зэдын комбинадай транспорта управлениин жолоошоноор хүдэлмэрилнэ.

Нүхэр Тугаринов хэдэн жэлэй урда тээ даажа байhан автомашинаяа капитальна заhабарида оруулангүйгөөр зуу мянган километр ябуулха гэhэн үүсхэл комбинадайнгаа бүхы шоферынудай дунда гаргаhан байгаа. Тиигэжэ энэ үүсхэлэйн хоёр автомашина капитальна заhабаригүйгөөр тус бүридэнь 125 мянган километр ябуулhан юм. Мүнөө энэ нүхэр молибденэй руда зөөдэг «ЯАЗ-220» маркын олон тоннын автомашинада хүдэлмэрилнэ. Тиигэхэ зуураа, даажа абаhан машинадаа техническэ харууhа hайнаар хэжэ, ашаа зөөхэ hара, квартал бүхэнэйнгөө даабарие 50—60 процентээр үлүүлэн дүүргэнэ. «Машина эдэрээ» гээд Иннокентий Ильичын мастерской соогуур ябахань оройдоошье харагдадагүй.

Капитальна заhабаригүйгөөр 100 мянган километр ябуулха гэhэн үүсхэлые дэмжэhэн шоферууд Зэдын комбинатда олон болоноой. Түрүү жолоошод И. Москвитин, Т. Шкуров, Л. Михайлов болон бусад капитальна заhабаригүйгөөр автомашинануудаа 100 холо гара мянган километр ябуулаад байна. «ЗИС-150» маркын автомашинада хүдэлмэрилдэг нүхэр Акулов Холтоhоной рудниhаа руда шэрэхэдээ автомашинаяа заhабаригүйгөөр 233 мянган километр ябуулаад байна. Ингэжэ Зэдын комбинадай зуу мянгатан жэл ерэхэ бүри улам олошорно.

А. Ткач.

Владимир Савочкин паровозо-вагонно заводой капитальна барилгын тahагта шулуушаалагаар хүдэлмэрилhөөр үниноэй. Энэ нүхэр хэдэн олон гэр байрануудай барилга эдэбхитэйгээр хабаалдажа. Мүнөө нүхэр Савочкин хадаhан бухэнэйнгөө даабарие 150 процент дүүргэнэ. **Зураг дээрэ: В. Савочкин.**

Н. Сафроновой фото.

ТАРГАН МАЛ ТУШААhАНАЙ ТҮЛӨӨ

Намар, үбэлэй сагта тугал, буруу, хашараг шахан таргалуулхаhайнаар түлжүүлхэ үүсхэл гаргаад, Хорнин совхозой малшад энээнээ бэелүүлхын түлөө мүнөө ехэхэн үхэлэмэри хэжэ байна.

Тус совхозой 6-дахи фермын Ойбонто нютагай малшад үнгэрэгшэ зундаа, намартаа Хүрьбэ Голой хоёр талын үргэн ууҗам үрэжэлтэ баян бэлшээридэ үхэр малаа оролдосотой hайнаар адуулаад, ниилээд түүл таргалуулжа шадаа hэн. Тиигэжэ эндэхид байгша ондо гүрэндөө хамта 1376 центнер үхэрэй мяха, 226 центнер хониноэ, 36 центнер гахайн мяха тушаажа, худалдажа, жэлэйнгээ түсэб 135,7 процент дүүргээ.

Хаража байhан үхэр малаа hайнаар адуулжа, тэдэнэй шэгнүүрине ехээр нэмээгээд, эрхим тарган бологожо тушааhан малшад эндэ олон. Жэшээнь, Ойбонтын дүршэл ехэтэй, түрүү малшад Содном Сангажапов, Боди Шоймполов, Бадмаханда Цыренова гэгшэд 44 хашараг, гунан үхэрнүүдые эдниэтэй hайн ногоотой бэлшээридэ адуулжа, зун, намарай hарануудта тэдэнэйнгээ шэгнүүрые сүүдхэдээ 850—900 граммаар нэмээhэн байна. Мүн үниэнэй үхэршэн Дарима Тарбаева 44 буруу харууhалжа, тэдэнэйнгээ шэгнүүрые сүүдхэ бүри тус тустань 800 граммаар нэмээжэ шадаа. Малшад Цыпилма Гурусва, Вандан Батуев, Пагма Цыбенова гэгшэд өөhэд өөhэдынгөө хаража байhан малай шэгнүүрые ехээр нэмээжэ, hайн тарган болгожо тушаанхай. Энэ фермынхид түйлаhан амжалтынгаа түлөө 20 мянга 104 түхэриг нэмэлтэ түлбэри абаа.

Ц. Норжимоев.

ХЭБЛЭЛЭЙ ШЭНЖЭЛЭЛ

АЖАХЫНГАА ГОЛ ШУХАЛА АСУУДАЛЫЕ hУЛААР ХАРУУЛНА

Зэдын аймаг республика дотороо эгээл олон хонитой аймагуудай нэгэн юм. Эндэхи колхозуудай, совхозой бүхы олзо доходойнь хахадhаа ехэнхинь хонин ажалhаа ородог. Аймагай колхозууд түсэбтэ долоон жэлэй түрүүшын жэлдэ—1959 ондо хониноойгоо тоо толгойе 176 мянга хүргэжэ, зуун эхэ хонин бүриhөө 100 хурьга абаха гэhэн хүндэтэй, харюусалгатай уялгануудые абаhан байгаа. Абаhан уялгаа бэелүүлхэ арга боломжотойшье hэн.

Гэбэшье мүнөө үедэ аймагай колхозууд хонин үсхэбэрилхэ талаар абаhан социалистическэ уялгануудаа тон муугаар дүүргэжэ байна. Ноябриин 1-нэй мэдээгээр энэ уялгаа арайхан 85 процент дүүргэжэ, 100 эхэ хонин бүриhөө ороймоо 47 хурьга абаhан байна. Хонидые искусственна аргаар үрэжүүлхэ хүдэлмэри энэ жэлдэ илангаяа эмхигүйгөөр үнгэрөө. Сентябрь hарада болоhон КПСС-эй обкомой бюро «Зэдын аймагта малай ороной кампаниин хангалтагүй ябажа байhан тухай» асуудал зүбшэн хэлсэхэ зуураа, ноябриин нэгэн болотор 72 мянган эхэ хонин искусственна аргаар үрэжүүлхэ дүүргэхэ гэжэ уялгалhан байгаа. Тээд ноябриин нэгэнэй мэдээгээр аймаг соо ороймоо 59596 эхэ хонин үрэжүүлэгдэhэн байна юм.

Аймагай колхозууд болон совхозой ажахын гол hалбари болохо хонин ажалай иимэ муугаар хүгжэжэ байхада «Джидинский колхозник» газетэ (КПСС-эй Зэдын айкомой, ажалшадай депутадуудай аймагай Соведэй орган) энэ асуудалые хэр зэргээр өөрынгөө хуудаhанда хүрүулнаб гэжэ хаража үзэе.

Энэ жэлэй hүүлшын хахадта гараhан газетын хуудаhануудые нэгжэжэ үзэхэдэ, «Хонидоо искусственна аргаар үрэжүүлхэ хэрэгтэ түсхай анхаралаа хандуулаа» гэhэн гаршаг доро хэдэн статьянууд толилогдоо. Эдэ статьянууд аймагай хонин ажалай байдалые, тэрэнэй дутуу дунданууды, дотороой арга боломжонуудые дүүрэн харуулна гэхын аргагүй. Тус газетэ хонин үсхэбэриилгын шухала асуудалнуудые тон халирхайгаар харуулна. Нэн түрүүн газетэ хонидой тоо толгой олошоруулха талаар хонишодой, колхозуудай, совхозой абаhан социалистическэ уялгануудай дүүргэлтые тон муугаар харуулна. Энэ газетэ уялгаа байхада, Зэдын аймагай хониной уялгаанай ямараар бэелүүлжэ байнаб гэжэ юрэ ойлгохын аргагүй юм.

Аймагай колхозууд хонидые искусственна аргаар үрэжүүлхэ хүдэлмэрие эмхигүйгөөр, муугаар үнгэргэдэг. Илангаяа үбэлэй үедэ хурьга абахаар хонидоо оролдоо оруулха хүдэлмэри тон муугаар үнгэрhэн байна. Аймагай колхозууд 57 мянган эхэ хонидой ороо 3779-нь ноябрь, декабрь hаранууда хурьгалха юм. Доржо Банзаровай, Сталинай нэрэмжэтэ колхозууда август hарада нэгшье хонин оронгоо ороогүй.

Эдэ дутагдалнуудые элирүүлхэ тус колхозуудай правлени, партийна эхин организацинууд ажалаа ябуулхые гүнзэгы хурсаар шүүмжэлжэ газетэ шадаагүй.

Энэ колхозодо 1958 ондо хонидые эмхигүйгөөр, шанар муутайгаар үрэжүүлhэнэй гэмээр 40 процент хонидынь hубайрhан байгаа. Энэ жэлэй ноябриин 1 болотор түсэбэй ёhоор 8 мянган хонин үрэжүүлхэ аад, сентябриин 20-нэй мэдээгээр 1300 хонин үрэжүүлэгдэ. Эндэ искусственна үрэжүүлгын 5 пунктын орондо 3 пункт хүдэлнэ. Хусануудыншье тураалтай гэжэ Сталинай нэрэмжэтэ колхоз тухай газетэ тэмдэглэхэ зуураа, тус колхозой правлени, партийна эхин организациин хүдэлмэри тушаа ямаршье тобшолол хээгүй байшоо.

Мүн аймагай колхозууд болон совхозой дүй дүршэл ехэтэй хонишод олон. Тэдэнэй түрүү дүй дүршэл харуулха талаар газетэ түсхай гаршаг бии болгоhоншье hаа, тон дутагдалтайгаар харуулна. Тэдэ Дзержинскиин нэрэмжэтэ колхозой хонишон Ц. Эрдынеевэй, XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой хонишон В. Григорьевой ажал хүдэлмэриин дүй дүршэл тухай багаханаар, халирхайгаар хэлэгдэжэ дүүрэшээнь.

Зүгөөр тус газетэ хонин үсхэбэриилгэ элдэб асуудалнуудые дэлгэрэнгыгээр, гүнзэгыгээр харуулха гүйсэд аргатай боломжотой. Долоон хоног соо гурба удаа дүрбэн хуудаhанда энэ газетэ хэблэгдэн гаргагдана бшуу. Тэдэ арга боломжоёо тус газетэ hайнаар дүүрэн хэрэглэнэгүй гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

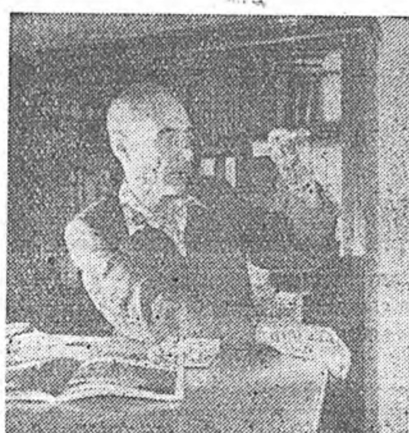
«БУРЯТ ҮНЭНДЭ» БЭШЭhЭНЭЙ hҮҮЛЭЭР

„Уялгаа бэелүүлхые оролдоногүй"

Иимэ гаршагтай статья манай газетын октябриин 31-нэй номерто толилогдоhон байна. Хэжэнгын аймагай «Эрдэм» колхозойхид социалистическэ уялгануудые абахынь абаад, тэдэнээ бэелүүлхэ талаар бодото юумэ хэнэгүй гэжэ тэрэ статья дотор шүүмжэлэгдэhэн юм.

—Танай газетэдэ толилогдоhон шүүмжэлхы статьяе тон зүб гэжэ партиин Хэжэнгын айком тооложо,—гээд тус айкомой секретарь нүхэр Качин манай редакцида мэдээсэнэ. Энэ статья «Эрдэм» колхозой правлениин, партбюрогой хамтын зүблөөн дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ, заагдаhан дутагдалнуудые усадхаха, абаhан социалистическэ уялгануудаа дүүргэхын тула зохид тогтоол абтаа. Мүн Бахлайтын фермын малшадай зүблөөн үнгэргэдэө.

МАНАЙ ЭХЭ ОРОНОЙ НИИСЛЭЛ—МОСКВАДА

Пулковско астроном нүхэр Н. А. Козырев hёдондо жэлдэ hара дээрэ вулканай үзэгдэлэй бии байhые анха түрүүн элирүүлжэ hэн. **Зураг дээрэ:** физико-математическэ эрдэмэй доктор Н. А. Козырев.

ТАСС-эй фотохронико.

ЗАВОДТО ЭРДЭМТЭД ТУhАЛНА

Электромашинануудые бүтээхэ хүдэлмэри онhожоруулха, автомадаар зэбсэглэхэ хэрэгтэнь Москвадахи Владимир Ильичын нэрэмжэтэ электромеханическа заводто Москвагай научна эмхи зургаанууд ехэ туhаламжа үзүүлнэ.

Бүхэсоюзна заочно политехническэ институдай эрдэмтэдые заводой цехүүд соо хододоо хаража болохо байна. Станогуудые наринжуулан hайжаруулха, шудхалаагай болон бусад ажал хүдэлмэридэ түрүү арга дэлгэрүүлхэ, шэнэ түхеэрэлгэ бүтээхэ техническэ документаци зохёохо хэрэгтэнь профессор С. Погода, научна хүдэлмэрилэгшэ М. Королев, Н. Пономаренко болон бусад электромашина бүтээлшэдтэ туhаламжа үзүүлнэ. Энээнэй ашаар предприяти богонихон үе соо шэнэ машинануудые бүтээжэ шададаг болоо, продукцииин шанар hайжаруулаа.

(ТАСС).

ЗАВОДОЙ ЦЕХҮҮДТЭ ЕРЭЖЭ, НАЙМАА ХЭНЭ

Москвагай «Серп и Молот» гэжэ металлургическа заводой Культурын ордон соо «Моседежды» 5-дахи магазин хубсаhанай выставкэ эмхидхээд, тэдэнээ худалдадаг болоhон байна. Юумэ худалдажа абагшад ямар янзын хубсаhа абажа үмдэбэл-таарамжатай байhан тухай зүбшөэл абажа шадаха байна. 1959—1960 онуудай сезондо эхэнэрнүүдэй үмдэхэ янза бүриин хубсаhанууд ордоной ехэ зал соо харалгада табигданхай.

Ниислэлэй магазинуудай нилээд олон хүдэлмэрилэгшэд промышленна болон эдеэ хоолой продуктнуудые заводой цехүүдтэ hүүлэй үедэ худалдадаг болоо. Жэшээлхэдэ, гансахан үдэрэй турша соо тэндэ 25 өөдолой машина худалдагдаад, тэдэнине абагшадай гэртэнь абаашажа үгтэhэн байна. Калининска райпищеторгын 52-дохи магазин эдеэ хоолой зүйл худалдаха захилнуудые заводой цех соогуур ябажа абажа болоhон байна.

Ниислэлэй промышленна эд бараа худалдадаг 62 магазин мүнөө предприятинууд дээгүүр ябажа наймаа хэдэг болоо.

(ТАСС).

«ТРОЛЛЕЙБУС КОНДУКТОРГҮЙГӨӨР ХҮДЭЛНЭ»

Сэнхир хүхэ үнгэтэй троллейбус ерэжэ намдууханаар зогсоно. «Троллейбус кондукторгүйгөөр хүдэлнэ» гэжэ тэрэ дээрэ тодоор бэшээтэй. Үүдэнэйнь нээгдэхэдэ хүнүүд hуужа эхилнэ. Машинын ороходо гараха үүдэнүүдтэнь хоёр касса табигданхай. Троллейбустэ hуугшад тэдээн руу мүнгэеэ хэжэ, билет абадаг юм.

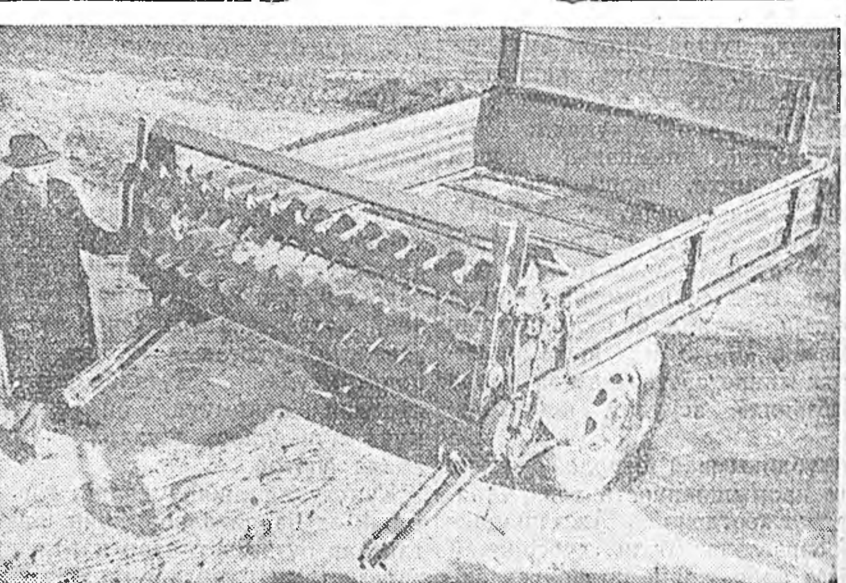
Троллейбус сашадаа ябана. Удаадахи зогсохо газар туйхайнь жолоошон радиогоор соносхохо зуураа, тэндэhээ ямар транспортда дахяад hуужа болохо, ямар эмхи зургаан, предприятида ошожо болохо, ямар театрын болон киногой эндэ дүтэ бии байhан тухай мэдээсэдэг юм.

Мүнөө Москвада 14 маршрудаар 230 гаран тиимэ, кондукторгүй троллейбус, автобус болон трамвайнууд ябадаг юм. Москвагайхид энэ үнэтэ үүсхэлые hайшаадаг байна. Жэлэй эсэс хүрэтэр кондукторгүйгөөр хүдэлдэг троллейбус, автобус болон трамвайнуудай тоо 2 шахуу дахин олон болохо юм.

ХҮҮГЭДЭЙ ХУБСАhА ОЕДОГ АТЕЛЬЕ

Москвада гансахан иимэ ателье бии. Оюулжа байhан шэнэ хубсаhаяа үмдэжэ, тааруулжа үзэхын тулада үлэр бүри үхибүүд эндэ олоороо ерэдэг. Хори гаран янзын элдэб зүйл—гоё плати, самса, костюм, сарафан гэхэ мэтые «Моснодежда» трестын 41-дэхи ателье оёдог юм.

Хүүгэдэй хубсаhа оёдог баhа нэгэ ателье ниислэлдэ түхээрхэ гэжэ «Моснодежда» трест хараалаанхай. (ТАСС).

Московско область. «РУС-3» гэжэ шэнэ машина нэгэ часай турша соо 70 тонно органическа үтэгжүүлгэ таража болохо юм. Энэ агрегадые конструкторскэ бюрогой сотрудникууд «Моссельмаш» заводой хүдэлмэрилэгшэдтэй хамта бүтээгээ. **Зураг дээрэ:** «РУС-3» гэжэ үтэгжүүлгэ тараадаг шэнэ машина.

ТАСС-эй фотохронико.

едакциин почтоhоо

бараан хомор

жэнгын аймпотребсоюз ажалй эрилтые муугаар хангадаг «Кижингинский колхозник» эдэ бэшэгдэһэн байгаа. Харин потребсоюзай хүтэлбэрилэгшэд шүүмжэлһээ тобшолол хээгүй. нхидал адли аймагай магазита эд бараан хомор байһаар.

эшээлхэдэ, аймагай бүхы магаудаар хэдышье бэдэрээ һаа, уулиин үхибүүдэй үмдэхэ форлдохогүй. Трикотажна хубсамайка, трусы гэхэ мэтэ, мүн а сэнтэй эд бараан, сатин, имба, диагональ магазинуудта байһаар. Иимэ эд бараа абатула Улан-Удэ хото ошохо гү, хүнээр иишэ тиишэнь захиха ай бологдоно.

үдөө ажалшадай ехээр хэрэгг сатин, даалимба, диагональ, трикотаж хубсаһа асаржа найлхада тиимэ ехэ бэрхэшээлтэй шэ гү гэжэ тус аймпотребсоюзай лбэрилэгшэдһөө асуумаар.

Д. Улзуев.

портивна ажал

эргээхээр болоо

Сталинай нэрэмжэтэ колхоз Кяхаймаг дотороо томо колхозуунэгэнийнь юм. Энэ тосхондо зашуул олон. Тэдэнэй олонхинь ртдо дуратай, элдэб. кружок, ысөөндэ хабаадалсахые хүсэ. Иимэ зорилготойгоор залуул үнгэрһэн зун стадион түхеэрбайна. Теэд мүнөө колхоз донэгэшье секци хүдэлнэгүй. Боксёр, тяжелоатлет, легкоатлет охын тула бэеэ бэлдэхэ дуразалуушуул олон. Теэд иимэ шинүүдые хүтэлбэрилхэ тусхай эдхэлтэй хүнүүд, тренер, спортенүүд эндэ үгы байха юм.

Харин республика доторнай, ан-Удэ хотодо тренернүүд, элдэб рядтай олон спортсменүүд бии юм. Тэдэнэр гэртээ һуухаяа боко, хүдөө тосхонуудаар ябажа, ээгэй залуушуулай дундаһаа ортсменүүдые бэллэхэеэ янаб?

Д. Цыденов.

Баясхалан хүргэнэб

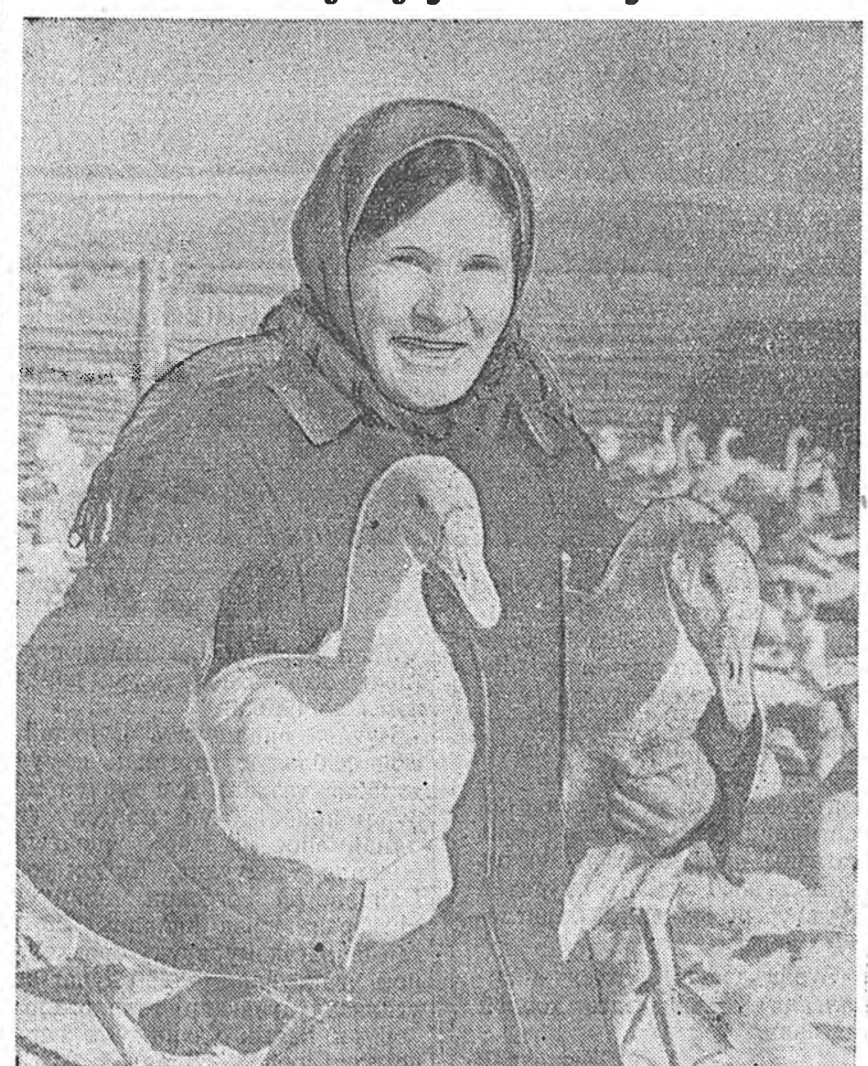
Би хүндэхэнөөр үбшэлөөд, республикын ниислэл ошожо, бэеэ эмшэлүүлхэ баатай болоо һэм. Чесана нютагһаа (Хэжэнгэ) Улан-Удэ хото самолёдоор ерээд, поликлиникын докторнуудта бэеэ үзүүлээб. Больницада хэбтэжэ, бэеэ аргалуулха хэрэгтэй гээд, намайе больница оруулһан байгаа.

Хирург Бороноев намда һайнаар хандажа, бэеым эмшэлээ. Медицинын шэнэ шэнэ аргануудые хэрэглэжэ, анхаралтайгаар эмнэдэг байна. Һара үлүүтэй соо больницада хэбтэхэдээ, хирург Бороноевой үбшэнтэндэ урин зөөлэхэнөөр хандадаг, һайнаар эмшэлдэгые мэдэбэб.

Бэеэ аргалуулжа, хамтынгаа ажалда хабаадалсаха болооб. Арад зондо ходо туһа хүргэжэ, хүнэй бэеые аргалжа байһан врач Бороноевто баясхалан хүргэнэб. Саашадаа арад зоной аша туһада амжалтатайгаар ажаллахыень хүсэнэб.

Пунцык Будажапов,
«Коммунизм» колхозой гэшүүн.

Мянгаад шубуудые тушаагаа

Суулгын Калининай нэрэмжэтэ колхозой хоёрдохи комплексно бригада шубуунай фермэтэй юм.

Мяха, тэрэ тоодо шубуунай мяха горьтойгоор гүрэндөө худалдаха зорилго колхозойхид табиһан байна. Тиигэжэ жэлэй эхинһээ хойшо фермын шубуушад Улан-Удын мяханай комбинадта 811 галуу, 540 тахяа тушаагаа.

Мүнөө тус фермэдэ 1170 галуу, тахяанууд харууһалагдана. Дүршэлтэй, үнинэй шубуушан Прасковья Фроловна Федорова эндэ нүхэдэйнгөө дунда шалгарна. Заабариин ёһоор шубуудаа эдеэлүүлхэ, харууһалхын түлөө ехэ оролдолго тэрэ гаргадаг.

— Энэ жэл колхозой шубуушад хамта 110 центнер мяха худалдаха уялгатай аад, тэрэнээ болзор соонь лаб дүүргэхэ аргатай гээшэ. КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй нээгдэхэ үдэр болотор тэрэнээ бэелүүлхэбди,—гэжэ бултанайнгаа нэрэһээ нүхэр Федорова мэдүүлнэ.

Зураг дээрэ: Прасковья Федорова.

О. Березков.

Ажалаа һайжаруулаад байхадаа

— Эдэ үдэрнүүдтэ манай Зуһалангай фермын һаалишад түрэл Коммунистическэ партиингаа ЦК-гэй ээлжээтэ Пленумые ажалай эрхим амжалтаар угтаха гэһэн нэгэн эрмэлзэлгэтэйгээр өөһэдынгөө бүхы арга боломжо элсүүлэн, хүсэл оролдолго, мэргэжэл шадабаряа гарган ажаллана,— гэжэ тус фермые даагша нүхэр Ж. Шагдуров хөөрэнэ.

Нээрээшье эндэхид байгша ондо үнеэдэйнгээ харууһа, тэжээлые зүбөөр эмхидхэжэ, һү ехээр һаахын түлөө горьтойгоор оролдоно. Тус фермынхид энэ жэлдэ бүхы үнеэдээ хайдагаар һаадаг боложо, тугалнуудаа эхэһээнь һалгаажа түлжүүлхэ арга түрүүшынхеэ хэрэглээ. Гадна фермэдээ типовой һайн байра түхеэржэ, тэндээ үнеэдээ уянда байлгаад, тусхай рационоор үбһэ, шэмэтэ тэжээл горьтой эдюулжэ һаадаг болоо юм.

Тиигэжэ эндэхид нёдондо үнеэн бүриһөө оройдоол 450—500 литр һү һааһан һаа, байгша оной үнгэрһэн 10 һара хахадай туршада бүхы фермээрээ үнеэн бүриһөө 900 гаран литр һү һаагаа. Харин фермын түрүү һаалишад Дарицырен Шагдурова, Ханда Цыренова, Очир Цыденова гэгшэд энэ үе соо тус тустаа даажа абаһан үнеэн бүриһөө 950—1000 литр хүрэтэр һаажа, гансашье өөһэдынгөө «Байкал» артельдэ бэшэ, мүн аймаг дотороо эрхимүүдэй зэргэдэ гаранхай.

Мүнөөшье эдэнэр үнеэдээ зүбөөр эдеэлүүлжэ, хаһа сагтань уһална. Эдэнэр октябрь, ноябрь һарануудта үнеэдтээ зоотехнигэй табиһан тусхай рационой ёһоор үбһэ, зелёнко, силос хэршэн буйлуулһан һолоомо, турнепс эдюулжэ, үдэрэй хоёр һаахадаа тус бүриһөөнь 7—8 литр һү һаана. Байгша ондо колхозойхид шэмэтэ тэжээл хэзээ хэзээнэйхиһээ ехээр бэлдэжэ, үнеэн бүридэ 8—9 тонно силос даража абанхай.

Б. Ринчинов.

Закамен.

9 МИЛЛИОН ТҮХЭРИГЭЙ ОЛЗО ДОХОД АБТАХА АРГАТАЙ

(Түгэсхэл. Эхиниинь 1-дэхи нюурта)

а, хэды үлүү ехэ мяхан, һүн абха байгааб! Гүрэндэ һү, мяха удалдаха түсэб, уялгашье үни үүргэгдэһэн байха һэн.

ТЭЖЭЭЛ БАГА ГЭЖЭ ШАЛТАГ БАРИНГҮЙ

Энэ жэлдэ аймагай колхозууд ктябриин 1-һээ хойшо хамта 6900 уруу, хашараг илгажа, шахан аргалуулха, һайнаар түлжүүлхэ ргатай байгаа. Тиибэшье Кировй, Калининай нэрэмжэтэ артельүүд мүнөө хүрэтэр энэ асуудалые эд шиидхээгүй, үшөө юушье хэээ мэдэнэгүй гээ һаа, «үгы юу элээ гээшэбта, манда шахан таралуулха малай гүүртэ, фермэнүүд мхидхэгдэжэ, тусхай хүнүүдтэ аалгагданхай» гэжэ эндэхи хүтэлэрилэгшэд буляалдаха байха. Теэд эмхидхэгдэһэн нэрэтэй гүүртэ, ермэнүүдтэнь үхэр малынь эрээрээ, наһаараа, жэжэ томоороо лгагдаагүй. 2—3 газарта гүүртэ мхидхээ нэрэтэй болоод, тэндэ мал суглуулаад лэ һанаагаа амароо. Тиигээдшье тэдэ малдаа үбһэ, эжээл ёһоор эдюулээгүй турааа, муудхаажа байна. Рационой һоор шахан таргалуулха буруу, ашарагуудаа тус бүридэнь наар, үбэлэй сагта сүүдхэдээ 2,5 илограмм үбһэ, 3 килограмм һоюомо, 20 килограмм силос, 1,5 килограмм таряа талханай зүйл дюулхэ гэхэ гү. али ноябрьһаа—апрель хүрэтэр (150 үдэр соо) нэ толгой малда 3,75 центнер үбэн, 4,5 центнер һолоомо, 30 центер силос, 2,25 центнер таряа талханай зүйл таһалагдажа үгтэхэ ушартай.

— Иимэ ехэ үбһэ, тэжээл хаанаһаа абаха зонбибди, ой ухаандамни ороногүй. Юрэдөө шахан таргалуулха буруу, хашарагта тус бүридэнь бүхыдөө 2 центнер үбһэ, 2 центнер зелёнко, һолоомо таһалжа болохо байна. Харин залуу малда эдюулхэ силос оройдоошье байхагүй, таряа талханай зүйл хубааряарнь бага зэргэ үгтэнэ бэзэ, —гэжэ Калининай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Лыгденов хэлэнэ.

Үбэлэй сагта буруу, хашараг шахаха гэхэдэ, аймагай Сталинай, Кировэй нэрэмжэтэ, «Коммунизм» колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд баһал иимэрхүү һанал бодол баримтална.

МАЛ ШАХАХА ТЭЖЭЭЛ ХААНАҺАА ОЛОХОБ?

Үнэндөө аймагта үбһэ, тэжээл тиимэ хомор, ноябрь апрель хоёрой хоорондо мал шахаха аргагүй юм гээшэ гү?

Теэд энэ жэлдэ оробһо таряан ехэнхидээ амяарлан хуряагдажа, һолоомонь тон шэмэтэй, хүхэ зандаа абтанхай. Колхозуудта зелёнкошье хэзээ хэзээнэйхиһээ ехэ хуряагдаа. Тэрэниие үбһэнэй орондо малда һайса эдюулхэ байна. Мүн таряа талханай зүйл тэжээлдэ горьтойгоор таһалха арга боломжо хаа хаанагүй бии. Энээн дээрэһээ хаража үзэхэдэ, колхозууд доторойнгоо бүхы арга боломжые гүйсэд хэрэглээд, ондоо тээһээ тэжээл худалдажа абангүй, залуу мал олоор шахаха дүүрэн аргатай. Энээниие түрүү малшадайнь дүй дүршэл гэршэлэн харуулна. Жэшээнь, Кировэй нэрэмжэтэ колхозой малшан Мүнхэ Будаев нёдондо үбһэ тэжээлээр хомор байбашье, 109 толгой үхэрөө шадамар бэрхээр харууһалжа, тобир тарган ондо оруулаад, хүхэ ногоондо һайнаар адуулжа, тэдэнэйнгээ тус бүриин шэгнүүрые сүүдхэдөө 1 килограммаар нэмээжэ, 3—3 центнер шэгнүүртэйгээр тушаагаа. «Коммунизм» колхозой адуулгашан Инокентий Посельский малайнгаа шэгнүүрые үбэлэй сагта 600—700 грамм, зундаа 850—900 граммаар нэмэдэг байба. Эдэ түрүү малшадай дүй дүршэл олоной шадабари боложо шадаагүйнь харамтай.

Хэрбээ эндэхид буруу, хашарагуудаа тусхай гүүртэ болгожо зохидоор илгаад, тэдэндээ таарамжатай рационоор үбһэ, тэжээл һайса эдюулээд, 220 килограмм шэгнүүртэй малые 150 үдэр соо шахажа, 310 килограмм болгохо гэхэ гү, али сүүдхэ бүри шэгнүүрынь 600 граммаар нэмээгээд байгаа һаа, үхэр бүхэнһөө 1329 түхэриг сэбэр олзо доход абаха байна. Харин бүхыдөө аймагай артельнүүдтэ энэ таба һарын туршада харууһа, тэжээлэйнь гаргаша гаргаад байхада, мал шахалгаһаа 9 миллион 170 мянган түхэриг сэбэр олзо доход орохо ушартай. Энээнэй түлөө хамсыгаа шамаад, хам орожо ажаллахаар ха юм.

Эндэхи бүхы ажалшад, малшад энэ зорилгые амжалтатайгаар бэелүүлхэ дүүрэн аргатай, имагтал колхозуудта ажалай эмхидхэлые эрид һайжаруулжа, түрүү дүй дүршэл үргэнөөр дэлгэрүүлэн, ниитэ-политическэ хүдэлмэри һайнаар ябуулха хэрэгтэй бшуу.

О. Бодонов,
«Курумканский колхозник»
газетын редактор.

Абаһан уялгаяа мартажа болохогүй

(Бичурын колхозууд һү, мяха абаха уялгаяа хангалтагүйгөөр дүүргэнэ)

Социалистическэ уялгануудай дүүргэлтые шалганабди

Бичурын колхозууд малай тоо толгой олошоруулха, һү, мяха, нооһо ехээр абаха гэһэн уялгануудаа тон хангалтагүйгөөр дүүргэжэ байна. Ажахын жэлэй арбан һарын үнгэрөөд байхада аймагай колхозууд, совхоз энэ жэлэй социалистическэ уялгаяа һү һаалгаар оройдоо 70-аад процент, мяха абалгаар—миил 44 процент дүүргээд байна. Эдлүүриин газарай 100 гектарта жэшэхэдэ колхозуудта миил 28,9 центнер һүн, арбаад центнер мяхан хүртэнэ.

Бичурынхид энэ жэлдэ һү абалгаяа нёдондонойхиһоо 36 процентээр дээшэлүүлхэ уялгатай байгаад, харин һү һаалгаяа 9 процент бага болгожорхёо. Аймагай 12 колхозой оройдоол хоёрынь («Победа», Круминай нэрэмжэтэ колхозууд) нёдондоной энэ үеынхиһөө зарим тэды ехэ һү һаагаад байна. Гүрэндэ мяха худалдаха жэлэйнгээ түсэб миил хоёр (Логовскиин, Ждановай нэрэмжэтэ) колхоз дүүргэнхэй.

Малай тоо толгой олошоруулха түсэб, уялгануудшье дүүргэгдэнэгүй. Хэрбээ энэ жэл хонидойнгоо тоо 23 процентээр олошоруулха уялга абаһан байбал, хонидынь колхозуудта 4,7 процент, совхоздо 8,7 процент олон болоһон байна. Эбэртэ бодо малай тоо олошоруулха уялгаяа олохон колхозууд дүүргээгүй. Калининай, Свердловэй, Кировэй, Дзержинскиин нэрэмжэтэ колхозууд гүрэндэ мяха худалдаха түсэбөө дүүргээгүй байбашье, харин 10 һарын туршада үхэрэйнгөө тоое 20—30 толгойгоор хороогоод байна. Тэрэшэлэн Ждановай, Свердловэй, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозууд хонидойнгоо тоо олошоруулхын орондо хэдэн зуун толгойгоор үсөөн болгоод байна.

Һү, мяха ехээр абалгада юун һаад хэнэб?

Адуу малай ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ уялгануудай хангалтагүйгөөр бэелүүлэгдэжэ байһанай ушар шалтагаание эндэхи хүтэлбэрилэгшэд элдэб янзаар тайлбарилна. Нёдондо ган гасуур боложо, үбһэ, тэжээлэй багаар бэлэдхэгдэһэн дээрэһээ үбэлжэлгэ бэрхэшээлтэйгээр үнгэржэ, мал намар болотор шэмэ ороогүй гэлсэнэ. Нүгөөдүүлынь—зундаа хура бороо ехээр орожо, мал шэмээ татанги байгаа гэһэн шалтаг урдаа барина.

Теэд колхозуудаар, фермэ дээгүүр ябажа харахада энээние зүбшөөхын аргагүй. Бичурын хонинэй совхоз нёдондо үбһэ, тэжээл яһала ехээр бэлэдхэһэн байгаа. Үбэлжэлгэншье бараг һайн үнгэрһэн юм. Тиигэбэшье энэ совхоз байгша оной арбан һарада нёдондоной энэ үеынхиһөө хоёр зуугаад килограмм һү үнеэн бүриһөө багаар һаагаа бшуу. Энэ юун дээрэһээ болооб гэхэдэ, совхозой һаалиин гүүртэнүүдтэ ажалай эмхидхэл һула, һая болотор үнеэд дулаан байрада оруулагдаагүй, рационой ёһоор эдеэлүүлэгдээгүй байгаа. Тиин энэ совхозтой хаяа хадхажа һуудаг «Победа» артель тэжээлээр адлирхуу байбашье, нёдондонойхиһоо 268 килограмм һү үнеэн бүриһөө ехээр һаагаад байна.

Тиимэ болохолоороо, һүнэй багаар һаагдажа байһанай гол шалтагаанинь байгаалиин эрхэ байдалһаа болоо бэшэ, харин ажалай эмхидхэлһээ, малшадай, һаалишадай ажалдаа хэр зэргээр хандаһанһаа болоо гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Жэшээнь, аймаг соогоо түрүү зэргэдэ тоологдодог Ждановай нэрэмжэтэ колхозой байдалые абажа харая. Энэ колхоз үнгэрһэн арбан һарада үнеэн бүриһөө нёдондонойхиһоо 401 килограмм һү багаар һаагаа. Ноябрь һарын түрүүшын арбан хоногтошье һү һаалинь дээшэлээгүй.

— Һү һааха уялгаяа һаял хахадлажа байнабди. Үлөөшэ хоёр һарада үнеэн бүриһөө 250 литрһээ доошо бэшэ һү һааха зорилготойбди. Энэмнайшье дүүргэгдэнэгүй,—гэжэ колхозой түрүүлэгшые мал ажалай талаар орлогшо нүхэр Санжиев уруу дуруугаар мэдүүлбэ.

Яахадаа энэ колхоздо һүн багаар һаагданаб гэжэ мэдэхын тула түрүү—Хаягай фермэдэ хүрэгдөө. Тус фермын дэргэдэ түрүү дүй дүршэл шудалха аймагай һаалишадай һургуули нээгдэнхэй.

«Түрүү» фермын ажалтай танилсахада тон бирагүй байдал үзэгдөө. Һаалишадынь малайнгаа шэбхэ хотонһоо ведрүүгаар, таазаар зөөжэ гаргана, силосээ халаадаараа оройгоод үргэлжэ оруулна. Юуб гэхэдэ, эндэ дүүжэн харгы байхагүй, аргал тээжэ гаргаха тэргэ, хоорбо түхеэрэгдээгүй байха юм. Үнеэдээ искусственна аргаар ороондо оруулхын тула һаалишад дүтэхэнэ байрладаг отарын дэргэдэхи пунктда үнеэдээ хүтэлжэ абаашадаг. Тэндэнь дулаан байра байхагүй, үнеэдээ газаа хашааһаа уяжа байгаад үрэжүүлдэг заншалтай.

— Үнеэдые искусственна аргаар ороондо оруулха пункт байхагүй. Бидэнэр ехээр тулижа байнабди. Үрэжүүлэгдэһэн үнеэд ехэнхидээ һубай хэбэртэй,—гэжэ фермын түрүү һаалишад Самбаева, Аюшеева гэгшэд гомдобо.

Тухайлхада, һаалишадай гомдохонь буруу бэшэ. Ототой болоһон үнеэдые газаа хүйтэндэ, оройдоо нэгэ дахин үрэжүүлээд лэ болишодог юм байна. Үнеэдые үдэшэ, үглөө хоёр үрэжүүлхэ гэжэ тэдэнэр ойлгоошьегүй байһаар. Тэрээн дээрэһээ боложо үнеэдэй һубайрха ябадал али олон үзэгдэнэ.

Үнеэ һаахадаа дэлэнгыень бүлеэн уһаар угааха, нидхэрхэ заншал байхагүй. Һаалишадта аршуулшье үгтэдэггүй. Фермэ дээрэ үнеэдые бүлеэн уһаар хангажа эхилээдүй. Үнеэдтэ таряа талханай зүйл үгтэнэгүй.

Фермын улаан булан соо ороходо һаалишадай абаһан уялгаяа хэр зэргээр дүүргэжэ байһаниинь харуулагданагүй. Һү ехээр һаахые уряалһан лозунгшье байхагүй.

Аймагай «түрүү» фермэдэ иимэ тулюур байдалай үзэгдэхэдэ, гээгдэжэ ябаһан фермэнүүдтэ бүришье ехэ дутагдалнууд ушарна.

Һаалишадай дунда ойлгууламжын хүдэлмэриин һулаар ябуулагдадаг дээрэһээ, ажалдаа хайша хэрэгээр хандаха, үнеэдээ дутуу һааха, хүдэлмэрээ орхёод ябашаха ушар үзэгдэнэ. Илангаяа һаалишан басаган хадамда гарахадаа эрхэбэшэ ажалаа орхидог заншалтай. Тэрээн дээрэһээ боложо аймаг дотор һаалишад саг үргэлжэ һэлгэгдэдэг. Үнеэд шэнэ, дүршэл багатай һаалишандаа дадатараа нилээд ехээр шэмээ алдана.

Иимэ бүдүүлиг байдал тушаа партийна, комсомольско организацинуудай бодото хэмжээ абаагүй, тэдэнтэй эбсэшоод байдагынь гэмшэлтэй.

Зун, намарай сагта малаа һайса таргалуулжа шадаагүй дээрэһээ гүрэндэ тон бага шэгнүүртэй, жэжэ мал тушаагдаа. Гүрэндэ тушаагдаһан эбэртэ бодо малай толгой бүриин дунда зэргын шэгнүүр миил 259 килограмм болоо гэхэ гү, али энэнь нёдондонойхиһоо хорёод килограммаар бага байшоо. Дзержинскиин нэрэмжэтэ колхоз гүрэндэ 166 хашараг, буруу дунда зэргээр миил 144 килограмм шэгнүүртэйгээр тушааһан байна. Мүнөө үедэ буруу, хашарагуудые шахан таргалуулха, түлжүүлхэ хэрэгтэ анхарал үшөөл бага табигдана, олон ушарта залуу мал һайса эдеэлүүлэгдэнэгүй, бүлеэн уһаар хангагданагүй, саг соогоо шэгнэгдэнэгүй.

Һү, мяха ехээр абалгада үшөө юун һаад хэнэб гэхэдэ, адуу мал олоор гарзална, үнеэд һубайрна, тэдэниие гамгүйгөөр гаргашална. Жэшээнь, аймагай колхозууд энэ жэлдэ 327 үнеэ гүрэндэ тушаагаа, 65 үнеэ алажа, дэлгүүр дээрэ худалдаа, 121 үнеэ үхүүлээ. Энээн дээрэһээ боложо аймагай колхозуудта үнеэдэй тоо арбан һарала 500 гаран толгойгоор хороо бшуу. Мүнөө эндэ эдлүүриин газарай 100 гектар бүридэ миил хоёр үнеэн хүртэнэ. Тэрээнһээ гадна энэ жэлэй үнгэрһэн үедэ мянгаад толгой үхэр, 4 мянга гаран хонин, 3 мянгаад гахай гарзалһан байна. Малай үхэхэ, гарзалха ушар мүнөөшье үргэлжэлһөөр. Гансахан октябрь һарада колхозуудта, совхоздо аяар 80 үхэр, 378 хонин, 336 гахай үхэһэн байна. Энэнь нёдондоной октябрь һарынхиһаа нилээд олон. Үбһэ тэжээлээр элбэг байгаад иимэ олон мал үхүүлжэ байһанынь имагтал харууһа, эдеэлүүлгын муу байһые үшөө дахин гэршэлнэ.

Байгша ондо малай түл тон үсөөн абтаа. Ноябриин 1-нэй байдалаар аймагай колхозуудта 100 эхэ мал бүридэ оройдоол 59 тугал, 59 хурьган түлжүүлэглээ. Тугал, хурьгануудай олоороо үхэдэг, гарзалдаг байбашье, тэдэниие түлжүүлхэ түрүү арга дүршэлнүүд хэрэглэгдэнэгүй. Эхэ малай иимэ олоор һубайржа байхада аймагай партийна, советскэ организацинууд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд искусственна үрэжүүлгые, илангаяа үнеэдые үрэжүүлхэ хүдэлмэриие һайжаруулха тушаа ёһотоор оролдоногүй.

Партийно-эмхидхэлэй, политическэ хүдэлмэри һула

Һү, мяха абаха уялгануудай хангалтагүйгөөр дүүргэгдэжэ байһые нэн түрүүн партийно-эмхидхэлэй, политическэ хүдэлмэриин һулаар ябуулагдадаг дээрэһээ болоо гэжэ сэхэ хэлэхэ хэрэгтэй. Колхозуудаар, фермэ дээгүүр ябахада малшадай урда табигдажа байһан зорилгонуудые харуулһан уряа лозунг, социалистическэ мүрысөөнэй дүнгүүдые тодорхойгоор харуулһан плакадууд байхагүй.

Партийна организацинуудай һулаар хүдэлһэн дээрэһээ малшадай дунда коммунистнууд тон үсөөн. Аймагай хэдэн зуун һаалишадай, тугалшадай зэргэдэ оройдоол 6 коммунист бии.

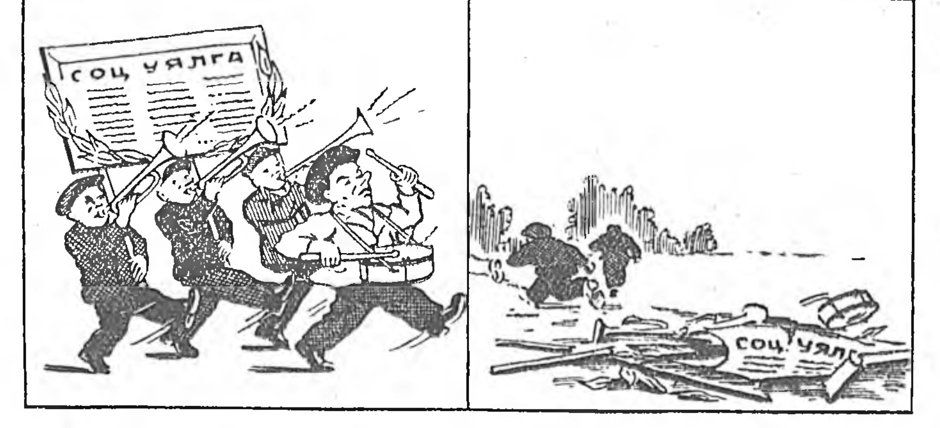
Фермэ дээгүүр лекци, хөөрэлдөөнүүд хаа яа үнгэргэгдэдэг, агитаторнууд саг үргэлжэ ябадаггүй.

Эдэ бүгэдые партиин айкомой, аймгүйсэдкомой хүтэлбэрилэгшэд мэдэжэ байгаад, бодото хэмжээ абанагүй, социалистическэ уялгаяа дүүргэхэеэ мартагшадта шанга эрилтэ табинагүй. Уялгаяа муугаар бэелүүлжэ байһан колхозуудай түрүүлэгшэнэр партиин айкомой пленум, бюро дээрэ, аймгүйсэдкомой заседанида хэдэн удаа тоособошье, ажал хүдэлмэрээ һайжаруулжа шадаагүй байһаар. Юуб гэхэдэ, партиин айком, аймгүйсэдком тогтоол, шиидхэбэри абаад, тэрэнээ колхозуудта эльгээгээд лэ һанаагаа амаршадаг заншалтай. Жэшээнь, Ленинэй, Калининай нэрэмжэтэ колхозуудай түрүүлэгшэнэр нүхэд Плюснин, Митыпов гэгшэдэй тоосоое сентябриин 29-дэ айкомой бюро дээрэ шагнажа, социалистическэ уялгануудаа мууса дүүргэжэ байһыень тэмдэглээ һэн. Һара үнгэрөөд байхада эдэ колхозуудта ямаршье хубилалтын болоогүй байхадань, партиин айкомой пленум дээрэ тэдэнэй тоосоон дахин зүбшэн хэлсэгдээ. Тэндэ абтаһан тогтоол баһал саарһан дээрээ үлэнэ.

Хэрбээ абаһан шиидхэбэри, тогтоолнуудаа бэелүүлхын тула партиин айком, аймгүйсэдкомой эмхидхэлэй, политическэ хүдэлмэри эсэшэ сусашагүйгөөр ябуулаа һаань, колхозуудынь иимэ ехэ гээгдэлдэ орохогүй, мал ажалынь горьтойгоор хүгжэхэ байгаа.

«Уялга абаал һаа—дүүргэ» гэһэн эрилтэ һаалишан, малшан бүхэндэ, колхоз, совхозой бригадир, хүтэлбэрилэгшэ бүхэндэ шангаар табигдаха зэргэтэй. Жэлэй эхиндэ шууяатайгаар уялга абажархёод, мүнөө тэрэнээ мартажа болохогүй бшуу. Жэлэй дүүрэтэр тэдэнэр абаһан уялгаяа бэелүүлхын тула үсэд шангаар ажаллаха, малай үбэлжэлгэдэ бии байгаа дутагдалнуудые дары усадхаха ёһотой.

Б. Гылыков,
манай тусхай корр.

Жэлэй эхиндэ. Жэлэй һүүлдэ.

ҮБГЭН КОЛХОЗНИИГОЙ ҮҮСХЭЛ

Үнинһөө хойшо эрхим хонишон гэжэ үргэн Хэжэнгэ, Доодо-Худан соогоо алдаршаһан «Эрдэм» колхозой гэшүүн Рыбдэл Базаров артелиингээ баялиг—хонин һүрэгые хори гаран жэлдэ хаража ябаһанаа, энэ жэлдэ үбгэн наһатай болоходоо хонидоо ондоо хүндэ тушаагаа һэн.

Олон жэлдэ ниитын ажалда эдэбхитэйгээр, хабаадалсадаг нүхэр Базаров мүнөө амарха эрхэтэй болоод байхадаашье, миин һуужа шадахагүй байба.

Гүрэндэ тарган мяха элбэг ехээр тушааха, худалдаха хүдэлөөнэй дэлгэрээд байхада, энэ үбгэн өөрынгөө һайн һайхан сэдьхэлээр мүнөө 30 гаран буруу тушаажа абаад, үбэлэй сагта шахан таргалуулха гэжэ оролдожо эхилээ.

—Буруунуудайнгаа тус бүриин шэгнүүрые сүүдхэдээ 600—700 граммаар нэмээхын түлөө тэдэндэ һайхан үбһэ, таряа талханай зүйл горьтойгоор эдюулжэ, саг сагтань уһалнаб,—гэжэ Рыбдэл Базаров хөөрэнэ.

Ц. Токтохоев.

Хилын саанаhаа

Н. С. Хрущевой бэлэг Тиранын гүрэнэй университедтэ барюулагдаба

ТИРАНА, ноябриин 28. (ТАСС). КПСС-эй ЦК-гэй Нэгэдэхи секретарь, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущевой бэлэгые—университедэй лаборатори болон механическа мастерскойдо хэрэгтэй түхеэрэлгэнүүдые дамжуулан үгэлгын ёhолой Тиранын гүрэнэй университедтэ үсэгэлдэр боложо. Албаниин Ажалай партиин ЦК-гэй политбюрогой гэшүүн, Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо, Гэгээрэлэй болон культурын министр М. Муфтиу, университедэй багшанар, студентнүүд ёhололдо хабаадалсаа. СССР-hээ Албанида байдаг посольствын советник К. И. Новиков бэлэгые барюулhан байна.

Үнэтэ бэлэгэй түлөө КПСС-эй Центральна Комитедтэ, Советскэ правительствода, Н. С. Хрущевто өөртэнь университедэй ректор З. Келычи коллективэйнгээ зүгhөө баясхалан хүргөө.

СҮЛӨӨЛЭГДЭhӨӨР 15 ЖЭЛЭЙ ОЙТОЙ ДАШАРАМДУУЛАГДАН, ТИРАНАДА БАЯРАЙ СУГЛААН БОЛОБО

ТИРАНА, ноябриин 28. ТАСС-эй корреспондент Н. Филатов нигэжэ дамжуулна: фашистска булимтарагшадhаа Албаниин сүлөөлэгдэhөөр 15 жэлэй ойдо зорюулагдаhан баярай суглаан мүнөөдэр энэдэ болоо.

АПТ-гэй ЦК-гэй Нэгэдэхи секретарь Энвер Ходжа, Албаниин Арадай Республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Мехмед Шеху, Албаниин Арадай Суглаанай Президиумэй түрүүлэгшэ Хаджи Леши, парти, правительствын бүхы ажаhуулагшад, ажалшадай олон түлөөлэгшэд, наука болон соёл культурын ажал-ябуулагшад, Арадай армиин генералнууд, офицернүүд, арадай-сүлөөрэлгын тэмсэлэй баатарнууд суглаанда ерээ.

Албаниин сүлөөлэгдэhөөр 15 жэлэй ойе hайндэрлэлгэдэ ерэhэн СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн И. В. Спиридонов түрүүтэй советскэ делегаци, гадаадын оронуудай бусад айлшад баярай суглаан дээрэ байлсаа.

НРА-гэй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Мехмет Шеху баярай суглаае нээбэ.

«Арадай засагай тогтоhоор 15 жэлэй ой» гэhэн элидхэл АПТ-гэй ЦК-гэй Нэгэдэхи секретарь Энвер Ходжа хэhэн байна. Удаань советскэ делегацие толгойлогшо нүхэр И. В. Спиридонов амаршалгын үгэ хэлээ.

КПСС-эй ЦК-дэ, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ, СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ эльгээгдэхэ амаршалгын телеграммын текстые баярай суглаанда хабаадагшад эхэ дэбжэлтэтэйгээр баталан абаа.

Н. С. Хрущевые урина

ПАРИЖ, ноябриин 21. (ТАСС). «Юманите» газетын мэдээсэhэнэй ёhоор, Агондан (Мозель департамент), Живор болон Грины (Рона департамент) городуудай муниципальна соведүүд Советскэ правительствые толгойлогшо Н. С. Хрущевой Францида ерэхэдэнь, городуудтаа хүрэхыень уряа.

А. И. Микоянай Мексикэдэ ошоод байhан тухай

МЕХИКО, ноябриин 28. (ТАСС). Мексикын промышленностиин, худалдаа наймаанай министр Рауль Салинас Лосано, гадаадын худалдаа наймаанай национальна банкын генеральна директор Рикардо Севада ноябриин 26-да сайлалга хэжэ, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо А. И. Микояние хүндэлөө.

Р. Салинас Лосано А. И. Микоян хоёр сайлалгын үедэ үгэ хэлээ.

ВЛКСМ-эй делегациин хүндэлэлдэ зорюулагдаhан митинг

ПЕКИН, ноябриин 28. (ТАСС). Синьхуа агентствын мэдээсэhэнэй ёhоор, ВЛКСМ-эй делегациин хүндэлэлдэ зорюулагдан, залуушуулай митинг хитад-советскэ хани барисаанай Шанхайдахи ордон соо үсэгэлдэр болоо.

Хитадай КСМ-эй Шанхайн городской комитедэй секретариин орлогшо Чжан Хао-по митинг дээрэ үгэ хэлэхэдээ, Шанхайн залуушуулай зүгhөө делегацие халуунаар амаршалаа. Коммунизм байгуулхын түлөөдэ совет залуушуулай хэжэ байhан шэн зоригто ажал хитад залуушуулда толотомо үльгэр жэшээ болоно гээ. ВЛКСМ-эй делегациин Хитадта айлшалжа ерэhэниинь Хитадай болон Советскэ Союзай арадуудай, залуушуулай хоорондохи ахуйхэ хани барисаае улам сайшаадань бэхижүүлхэдэ туhалха гэжэ Чжан Хао-по хэлээ.

ООН-эй Генеральна Ассамблейн Политическэ комитедтэ

НЬЮ-ЙОРК, ноябриин 28. (ТАСС). Зүбшэхэ зүйлэй пунктнүүдэй нэгэн—Корейн асуудалые хаража үзэлгэ Политическэ комитедтэ үсэгэлдэр дүүрөө. Гурбан удаэрэй турша соо үргэлжэлhэн үгэ хэлэлгэдэ 30 оронуудай делегаци хабаадаа. Зүбшэн хэлэлгын үедэ хоёр тад ондоо хараа бодол тодорон гараhан байна. Социалистическэ оронуудай делегацинууд хадаа Корейн арадай хүсэл эрмэлзэлые хараадан абан, Корейн асуудал эбэй ёhоор шиидхэхэ гол эрхэ нүхэсэл болон хүлеэн абаха зэргэ. Гурбан урай турша соо ... Корейн Арадай-Демократическа Республикын правительствын үгэ дуугүйгөөр хүлеэн абахые тэдэнэр хүсэдэг байна. Имэ эрилтые хүлеэн абаха болоо гээшэ hаа, Ли Сын Манай засаг түрэ Корейн хойд талые эзэлhэн, үнэнээрээ хэрэгтэй газар дээрээ дэлгэрүүлхэ болоно бишуу.

СССР-эй түлөөлэгшэ И. И. Тугаринов комитедэй заседани дээрэ үгэ хэлэхэдээ, имэ хараа бодолой ямаршье үндэhэ баримтагүй байhые элирхэйлээ. Өөрыгөө хүндэлдэг нэгэшье правительство имэ эрилтые хүлеэн абаха шадахагүй байна гэжэ тэрэ заагаа.

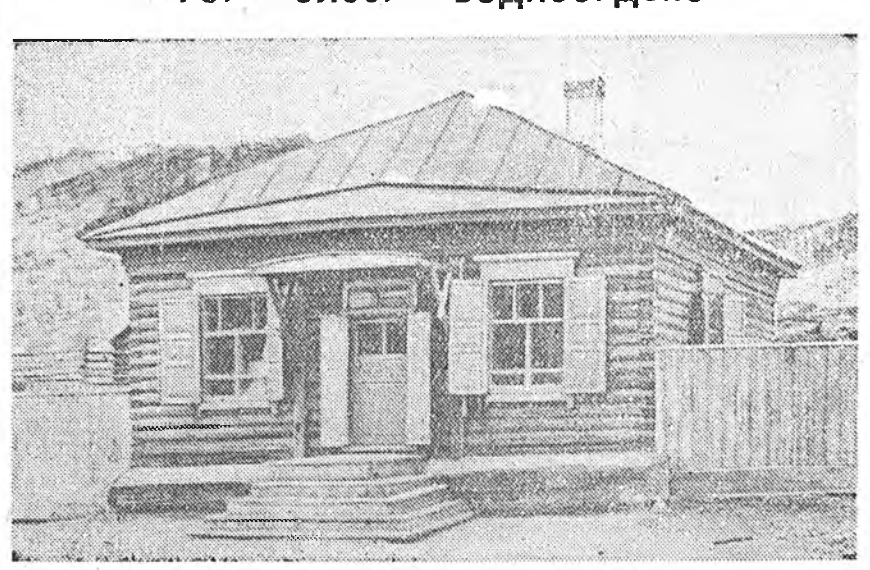
Демократическа гүрэн болгон Корейе нэгэдүүлхэ хэрэгтэ hаад учаруулhан, Корейн урда талын хүбида эзэмдэлгын гүрим үлөөхые хараалhан Американ резолюцие комитет олонхиин дуугаар баталан абаа. Арбан социалистическэ оронуудай делегацинууд энэ резолюциин буруушаалга дуугаа үгэhэн байна. Афганистанай, Бирмын, Камбоджын, Цейлоной, Финляндиин, Ганын, Гвинейн, Индиин, Индонезиин, Иракай, Ливанай, Ливиин, Мароккын, Непалай, Саудовска Аравиин, Суданай, ОАР-эй, Йеменэй, Югославиин делегацинууд hаналаа барйа. Латинэ Американ табан оронуудай делегаци дуугаа үгэлгэдэ хабаадаагүй.

ДРВ-гэй Гадаадын хэрэгүүдэй министерствын мэдүүлгэ

ПЕКИН, ноябриин 28. (ТАСС). ООН-дэ Корейн асуудал зүбшэн хэлэлгэ тушаа мэдүүлгые Вьетнамай Демократическа Республикын Гадаадын хэрэгүүдэй министерство толилоо.

Синьхуа агентствын корреспондентын Ханойhоо мэдээсэhэнэй ёhоор, тус мэдүүлгэ соо нигэжэ хэлэгдэнэ. Советскэ Союзай делегациин буруушаалга мэдүүлбэшье, Корей тухай асуудалые ООН-эй Генеральна Ассамблей дээрэ зүбшэн хэлсэхэ тухай тогтоол ООН-эй Политическэ комитет Корейн Арадай-Демократическа Республикын түлөөлэгшын хабаадалгагүйгөөр баталан абаа. Энэ ушар ООН-эй Уставые бүдүүлигээр эбдэхэhэн гадна, Корейн арадай аша туhада тааралдангүй, ООН-эй нэрэ хүндые унагаана. Энэ ушар хадаа Урда Корейе саашадаа эзэмдэхын, Корейдэ болон Азида шэнэ дай hүжэрөөхэ зорилготой.

ГЭР ОЛООР БОДХООГДОНО

Ахын аймагай түб—Орлик тосхон жэлhээ жэлдэ болбосон түхэлтэй боложо, эндэ шэнэ барилганууд олоор бодхоно. Энэ жэлдэ дунда hургуулиин байшан ехэ болгоhоно, хоёр байратай 2 шэнэ гэр, айлшадай бууха 12 хүнэй хонохо оро дэбисхэртэй гостиница, эдеэ хоолой шэнэ магазин ашаглалгада үгтөө. Тиихэдэ 350 хүнэй hуулгатай Культурын байшан баригдажа эхилээ.

Зураг дээрэ: hаяхан ашаглалгада үгтэhэн эдеэ хоолой магазин.

Л. Жужаевай фото, текст.

Механизаторнууд hаалишад болоно

«Залуушуул фермэдэ ошоё ажалыа!» гэhэн ВЛКСМ-эй обкомой уряае Кяхтын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой комсомолшууд болон залуушуул hайшаан дэмжэнэ. 1958 онhоо hаалишан болоhон нүхэр Овсянкин 10 hарын ... нютагай үүлтэрэй үнеэн бүриhөө 1587 литр hү hаажа, hаалишадай дунда шалгарба. Тэрэшэлэн тракторист ябаhан нүхэдынь фермэдэ ошохо дуратай байhанаа мэдүүлээ. Эгээн түрүүлэн Аюша Будаев, Николай Нуртинов, Борис Цыренов гэгшэд hаалишад болоно. Хоёр hарын саада тээ «талын кораблиин» штурвалщик ябаhан Цыден Ганжуров hаяар малшан болохонь.

Д. Цыденов.

ШЭНЭ НОМУУД

Үдэр бүри номой магазинуудай таhагуудта шэнэ номууд нэмэжэл, нэмэжэл байдаг.

hүүлэй hаранууда Бурядай номой хэблэлэй гаргаhан номуудые хаража үзэхэдэ, нэн түрүүн манай бурят арадай, мүн монгол үгсаатанай эпос—«Гэсэр» уншагшадай анхарал хандуулна. Тэрэнэй соо Н. Балданогой согсолон найруулhан «Гэсэрэй» юhэн hалаань (23 мянган шүлэгэй мүрнүүд) оронхой. Энэ ном угаа үрэан, элдэб зураг болон угалзануудтайгаар толилогдоо.

Бүри hаяhан үдэрнүүдтэ гараhан номууд соohоо «Бурядай АССР-эй түүхын» хоёрдохи том иланга hонирхолтой. Республикымнай олон эрдэмтэдэй оролдолгоор бүтэhэн тэрэ ном соо Октябриин Агууехэ революциhаа эхилээд, 1956 он хүртэр арадаймнай дабажа гараhан баян зам харуулагданхай.

Тэрэшэлэн Бурядай багшанарай институдай багша Б. О. Гатановай «Хитад орондо социализм байгуулга тухай», хизаар ороноо шэнжэлэлгын музейн директор С. Костревой «Бурядай АССР-эй түүхын памятнигууд», мүн декадые угтуулан хэблэлдэhэн «Бурядай АССР-эй искусство» гэhэн томоохон номууд эй харанабди.

А. Жалсанов.

ЭДИР УНШАГШАДАЙ БИБЛИОТЕКЭДЭ

Городой Советскэ гудамжын 52-дохи номер. Эндэхи түйлай ехэ дүрбэн дабхар байшангай доодо дабхарай гадар үүдэндэ «Городой хүүгэдэй библиотекэ» гэhэн гаршаг хаданабди.

Үглөөгүүр, мүн үдын хойноошье эндэ городой hургуулинуудай hургагшадые олоор хаража болохо юм. Ахалагша классуудай hургагшадhаа гадна, эхин классуудай багаахан үхибүүдшье ном абахаяа эндэ олоороо ерэнэ. Библиотекын үүдэ орохотой зэргэ зүүн гар талын үүдэндэ hургуулинуудай эхин классуудай hургагшанарай абонемент, уншалгын зал нээлэтэй. Баруун гар талын таhалга соо ахалаhанай үхибүүдэй абонемент. Тэндэhээ саашалхада нае гараи хүнэй hуулгатай уншалгын зал харагдана. Тэндэ hууhан эдир уншагшад шиидшье гэхэ шэмээгүй, урдаа номуудые табинхай, ехэл анхаралтайгаар номоо үзэнэ.

Улан-Удын эдир уншагшад үнгэрэгшэ хабарай мартда шэнэ библиотекэтэй болоhон байна. Ужам, hарууд имэ библиотекэтэй болоhон hургаад тэндэ олоороо бэшүүлжэ, hонирхолтой номуудые абажа уншана. Үнгэрhэн хэдэхэн hарын туршада ном уншагшадай тоо таби мянга хүрэтэрөө олошороо. Уншагшадай олошорхотой хамта библиотекын номой hан улам баяжана. Тэндэ мүнөө үедэ 32 мянган ном тоологдоно. Гансахан энэ жэлдэ 18 мянган түхэригэй ном худалдан абтаа.

Эдир уншагшад долоон хоног бүри библиотекэдээ сугларжа, hонирхолтой номуудые зүбшэн хэлсэхэhээ гадна, литературна вечерүүд, баадагар, уран зохёолшодтой, ажалай түрүүшүүлтэй уулзалгаар юм. Жэшээнь, партиин XXI съездын делегат Ловушкин, Улан-Удын судно-бүтээлгын заводой коммунистическэ ажалай бригадын бригадир нүхэр Шегаев гэгшэд эдир уншагшадтай хөөрэлдөө үнгэргэhэн байна. Гадна үниинэй коммунистнуудтай hонирхолтой уулзалга үнгэргэдэнэ. Уран hайханаар уншалгын, мүн бусадшье кружогууд библиотекын дэргэдэ худэлнэ. Элэ кружогуудта hургагшад эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг байха юм. «Хуторай басаган» («Девушка из хутора») гэhэн Яковлевай номоор уншагшадай конференци үнгэргэгдэжэ байна, лэдхэгдэжэ байна.

Библиотекын худэлмэрилэгшэд эмхидхэлэй ехэ ажал хэхынгээ хажуугаар, тусхай плакатануудые гаргана. Мүн номой выставкэ нэгэдэ хидхэгдэнэ. Түүхэтэ үдэрнүүдтэ библиотекынхид алгадгүй тэмдэглэдэг юм.

Байгша оной март hараhаа хойшо 47905 хүн библиотекэhээ ном абажа уншаhан байна.

Ц. Намдаков.

Амаралтын үдэр. Л. Хайдуровай фотоэтюд.

Уласхоорондын шэнжэлэл

«ХҮЙТЭН ДАЙНАЙ» ПОЛИТИКА ДЭМЖЭГШЭДЭЙ ААША

Н. С. Хрущевой США ошожо ерэhэнhээнь хойшо уласхоорондын байдалай түгшүүрил улам hуларжа байна гэжэ hүүлэй үедэ элирэн харагдажа байна. ООН-эй Генеральна Ассамблейн 14-дэхи сесси дээрэ бүү зэбсэг хураха тушаа асуудалаар советско-американска хамтын резолюциин баталагдаhан ушар, ядерна зэбсэг туршалгые хорихо тушаа асуудалаар Женевэдэ боложо байhан зүблөөнэй хүдэлмэриин урагшатайгаар ябажа байhан ушар уласхоорондын түгшүүрилтэ байдалай нэгэ бага hуларhые гэршэлнэ. Баруун, Зүүнэй оронуудай правительствонуудай түлөөлэгшэнэрэй зүблөөндэ бэлэдхэхэ тушаа дипломатическа хүдэлмэри мүн лэ урагшатайгаар ябажа байна. Президент де Голлиин уряалаар Н. С. Хрущевой Франци орохо болоhон ушар зүблөөндэ бэлэдхэхэ хэрэгтэ мүн лэ ехэ удхашанартай байна.

Тиибэшье уласхоорондын түгшүүрил зүндөө hуларжа байна гэжэ тоолохо болоо hаа, ехэ алдуу болохо байна. «Хүйтэн дайнай» политика баримталагшад, мүн тэдэнэй зориглюүлдаг сэрэгэй монополинууд хамараа сохолиhандаа ехээр хорлохо байна. Тэдэнэр хүн түрэлтэниие дахинаа түгшүүрилтэ байдалда оруулха, «хүйтэн дайнай» үеые дахин hэргээхын түлөө үсэд нэтэрүүгээр тэмсэжэ байна.

Нью-Йорк штадай губернатор, США-гэй нефтиин король Нельсон Рокфеллер уласхоорондын байдалые дахинаа түгшүүрилтэй болгохын түлөө ехэ тэмсэл ябуулжа байна. Президентын тушаал эзэлхэ hанаатай байhан энэ миллиардер уласхоорондын түгшүүрилэй hуларжа байhандань ехээр hанаагаа зобонхой. Энээнhээ боложо нефтьhээ оролог ашаг олзо доошолхонь гэжэ тэрэ ехээр айна. Тиимэhээ США-гэй гүрэнэй секретариин тушаалда Фостер Даллесай зонхилхо үедэхи хүсэ баримталгын политике дахинаа hэргээхэ Н. Рокфеллер уряална. Лоранжелосто үгэ хэлэхэдээ, Рокфеллер нигэжэ уряалаа: «сэрэгэй хүсэндэ түшэглэхэ, ямар нэгэн дипломатическа хэлсээ хэхэдээ мүн лэ «хүсэ баримталгын» политика бэелүүлхэ».

Дотоодын политикын асуудалаар Рокфеллертэй арсалдаа хэдэг демократическа партиин түлөөлэгшэ, США-гэй экс-президент Трумэн «хүйтэн дайнай» политикые дахинаа hэргээхэ асуудал тушаа хэлсээнэй гарахада Рокфеллертэй үгсөө нэгэдээ.

Урдань США-гэй гүрэнэй секретарь байhан Дин Ачесон «хүйтэн дайнай» политикые бусадhаа үлүүгээр бэелүүлнэ. Сэрэгэй хэрэгсэлнүүдые бүтээн гаргадаг нефтяной ехэ концернүүд, корпорацинуудай нигтэ барисаатай болоhон энэ хүн дэлхэйн хоёрдохи дайнай hүүлээр уласхоорондын байдалай түгшүүрилтэй болгохо ябадалда эхи табиhан юм.

Ачесон hаяшаг Вашингтондо НАТО-гэй парламентын Соведэй сесси дээрэ үгэ хэлээ. НАТО-е али болохоор бэхижүүлхэ, Америкын сэрэгүүдые Европодо үлөөхэ, Баруун Германие ядерна, ракетнэ зэбсэгээр түргөөр хангаха гэжэ тэрэ мэдүүлээ. Бүү зэбсэг хураха асуудалые Ачесон ехээр буруушаажа зураа, бүү зэбсэг бүхыдэнь хураха тухай советскэ түсэбые эндүүтэй гэжэ тоолоо. Ачесон хэтэржэ ерэхэдээ арадай демократиин оронуудтахи социалистическэ байгуулалтые усадхаха шухала гэжэ мэдүүлhэн байна.

Бүү зэбсэг хураха асуудалые зүйтэй тээшэнь шиидхэхэ замай haйжаржа байhантай, уласхоорондын түгшүүрилэй hуларжа байhантай дашарамдуулан, зээрхэг түримэй бүлэглэлдэ хабаадалсадаг хэдэ хэдэн гүрэнүүдтэ бүү зэбсэг ярлалтайгаар гаргахаяа болихо гэhэн hанал дэлгэрэнхэй. НАТО-гэй хүтэлбэрилэгшэд имэ hанал бодолые ехээр буруушаажа, hанаагаа зобожо байна. НАТО-гэй генеральна секретарь Поль-Анри Спаак, Американ адмирал Райт гэгшэд үгэ хэлэхэдээ, хүйтэн дайе үргэлжэлхэ тухай мэдүүлээ.

Баруун Германиин Федеральна канцлер Аденауэр америкынхидай hанал бодолые мүн лэ дэмжэнэ. Аденауэр Лондон ошожо, премьер-министр Макмиллантай хэлсээ хэхэдээ Советскэ Союзай хабаадалгатайгаар гүрэнүүдэй хүтэлбэрилэгшэдэй ерээдүйн зүблөөнэй hаад хэхэ зорилго табяа гэжэ Англиин хэблэл нэгэн дуугаар сэгнэhэн байна.

Франкогой зонхилдог Испание НАТО-гэй гэшүүн болгохо тушаа хэгдэжэ байhан бэлэдхэл, хорото hаналаар үүсхэгдэжэ байгаа «Венгриин асуудалые» ООН-эй Генеральна Ассамблейн XIV сессиин үзэмжэдэ табиха hэдэлгэ хүйтэн дайнай политикые үргэлжэлүүлхэ гэhэн удхатай байна.

Хүйтэн дайнай политика баримталагшадай улам эдэбхитэйгээр ажаллажа эхилбэшье, уласхоорондын түгшүүрил hуларжа үргэлжэлhээр. Рокфеллерэй, Ачесоной, мүн эдэнэдэ адлирхуу бусад хүнүүдэй шал тэнэг уряалнуудые дэлхэйн олонинтэ ехээр буруушаадаг боложо байна. США-гэй, мүн Баруунай бусадшье оронуудай зонхилхы нюурнууд дээрэ дурсагдаhан хүнүүдэй хэлээшые тоохоёо болижо байхыхай.

Нью-Иоркодо уласхоорондын худалдаа наймаанай асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхэ совет дээрэ США-гэй гүрэнэй секретарь Гертерэй хэлэhэн үгэдэ анхарала хандуулмаар. Советскэ Союз США хоёр социализмын, капитализмын оронуудай хоорондохи үгээ ойлголсохо ёhотой гэжэ Американ дипломатиин хүтэлбэрилэгшэ мэдүүлээ.

Түүхын хүгжэлтэдэ hаад хэхые оролдоhон хүнүүд мүнөө үедэ заатай буруутаха байна.

ДЮССЕЛЬДОРФДО БОЛОhОН СҮҮД

Боннын засагаархидай эмхидхэhэн сүүд Баруун Германиин Дюссельдорф городто эхилhээр гурбан недели шахуу боложо байна. Баруун Германидахи эб найрамдалай худэлмэрэлэй долоон хүтэлбэрилэгшэд эндэ сүдлүүлэгдэжэ байна. Эдэ хүтэлбэрилэгшэд «конституцида эсэргүү нюуса организацида» хабаадаhан байна гэжэ гэмнэгдэнэ.

Эб найрамдалай түлөө тэмсэл гээшэ гүрэндэ харша ажал-ябуулга мүн гэжэ Боннско конституци дотор нигээшье үгэ хэлэгдээгүй юм. Баруун Германие дайнай шэнэ гуламта болгохые буруушаагшад конституциида эсэргүүгээр тэмсэнэ гэжэ ФРГ-гэй зонхилхы нюурнууд тоолодог байна. Эб найрамдалай түлөө тэмсэгшэд аюултай гэмтэ нюурнууд гээшэ гэжэ Боннын хүтэлбэрилэгшэд сэгнэнэ.

ФРГ-гэй дотоодын хэрэгүүдэй министр, урдань нацистска офицер байhан Шредер Баруун Германидахи эб найрамдалай түлөө худэлөө бүхыдэнь дараха гэhэн гүсэд үнинhөө зохёодог юм. Байгша оной март hарада эб найрамдалай түлөө тэмсэгшэдэй Баруун Германиин комитет хоригдоо. Тэрэ комитет Дюссельдорф городто байhан юм. Боннын засагархид комитедэй хүтэлбэрилэгшэдые сүдлэхэдээ эб найрамдалай түлөө тэмсэгшэдэй организацинуудые хорихо гэhэн зорилго табиhан байна.

Тиибэшье Дюссельдорфдо сүүд эмхидхэгшэд бээ магтуулхаар нүүрэ үшөөл хээдүй байhаар. Гэмнэгдэгшэд гэмнэгшэд боложо, арадта харша Боннын политикые шангаар шүүмжэлнэ. Дюссельдорфдо болохо байhан сүүд бухы дэлхэйдэ эли боложо, хүнүүдэй дурые ехээр гутаана. Сүүдэй нэрэ дээрэ дэлхэйн зүг бүхэнhөө олон мянган бэшэг, телеграмма, резолюцинууд ерэжэ байна. Хорото сүүдэй хэрэгые бүри болиулха шухала гэжэ тэдэ бэшэг, телеграммануудта хэлэгдэнэ.

Дюссельдорфдо боложо байhан сүүд хадаа ФРГ-дэ демократиин дараха тушаа Боннын зонхилхы нюурнуудай бэелүүлжэ байhан олон тоото хэмжээ-ябуулгануудай нь нэгэн гээшэ. Республикада 1951 онhоо хойшо демократическа 400 гаран организацинууд болон нюурнууд хоригдоhон байна. 1950 онhоо хойшо Бонндо 108 мянган хүн политическа асуудалаар сүүдлэгдээ!

Мүнөө үеын Баруун Германиин хэрэг хүндые дээрэ үргэжэ ябаhан Баруун Германиин патриодуудые хэд арестовалжа, сүүдлэнэ гээшэб, хэд ними муу муухай хэрэг үйлдэнэб?

ФРГ-гэй Хуули гаргадаг газарнуудта, юстициин органуудта урдань нацистнууд ябаhан 9 мянган хүн ажаллана. Дюссельдорфын сүүе ловно полициин начальник урдань «СС-эй» оберштурмбанфюрер байhан юм.

Дюссельдорфдо сүүд хэхын тула Боннын зонхилогшодой тусхай сэхараалhаниинь хүнэй анхарал хандуулмаар. Уласхоорондын түгшүүрилэй hуларжа байhан үедэ Боннско зээрхэг түрэмхэйлэлэй уласхоорондын байдалые дахин түгшүүрилтэй болгохые оролдоно. Тэдэнэй Дюссельдорфдо сүүдэй хэрэг эмхидхэжэ эб найрамдалай, демократиин хорото дайсад байhанаа гэршэлэн харуулжа байна.

М. СТУРУА.

Редакторай орлогшо С. БАЛЬЖИНИМАЕВ.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—46-32, зам. редактора—32-74, отв. секретаря—27-37, отделов: партийной жизни—34-05, сельского хозяйства и советского строительства—47-59, промышленности и транспорта, пропаганды, информации—35-14, культуры—24-74, писем и рабселькоров—40-49, отдел переводов, корректорская—35-95, бухгалтерия—37-32. Для междугородных переговоров—16.

Н01209. г. Улан-Удэ. Типография Министерства культуры Бурятской АССР. Зак. № 5121.